

planning kwadraat 2022

Beste partner

Graag stellen wij onze nieuwe brochure voor met een overzicht van onze lopende projecten en acties. Hiermee willen wij u inspireren om projecten of acties op te starten, waarbij we steeds bereid zijn om samen te werken.

Als het gaat over ruimtelijke planning, spreekt de Provincie Oost-Vlaanderen over #planningkwadraat. Binnen #planningkwadraat zetten we volop in op projectmatig werken, gebiedsontwikkeling, participatie met en betrokkenheid van een brede waaier aan stakeholders. We nemen de rol op van facilitator, verbinder en regisseur.

Het overzicht laat zien dat we met vol enthousiasme verder werken aan #planningkwadraat. Centraal staat de opmaak van het nieuw Provinciaal Beleidsplan Ruimte waarbij we samen ruimte maken voor Oost-Vlaanderen richting 2050. Als Provincie hebben we ook een belangrijke rol in adviesverlening en ondersteuning naar ons netwerk toe. Daarnaast werken we aan heel wat structurele veranderingen of transities met het oog op de toekomst:

- Transitie naar een robuuste en veerkrachtige ruimte: we werken aan een gezonde leefomgeving die klimaatschokken kan opvangen en ruimte biedt aan biodiversiteit en stevige ecosystemen (of natuurvoordelen).
- Transitie naar een solidaire (be)leefomgeving: we zetten in op sterke (be)leefbare dorpen en (stads)kernen waar het voor iedereen goed leven is met ruimte voor ontmoeting, kwalitatieve voorzieningen en groen. We zorgen voor ruimtelijke afstemming tussen kernen in een netwerk en streven naar een duurzame maatschappelijke groei.
- Transitie naar een circulaire samenleving: we geven een brede invulling aan het begrip circulariteit en zetten in op het duurzaam en efficiënt organiseren van de beschikbare ruimte.
- Transitie naar een energielandschap: overstappen naar duurzame energiebronnen betekent plaats geven en plaats maken voor installaties die hernieuwbare energie opwekken, opslaan, omslaan of de koppeling maken tussen opwekking en verbruik.

We werken aan die transities via verschillende concrete realisaties en projecten en op verschillende manieren, zoals onze gebiedsprogramma's. Dat zijn regionale benaderingen die voor specifieke plekken in Oost-Vlaanderen, al dan niet via partnerschappen, inzetten op een geïntegreerde oplossing voor een of meerdere ruimtelijke vraagstukken.

In deze vernieuwde brochure vind je een overzicht van de lopende projecten en acties van de dienst Ruimtelijke Planning. Hierin staat een stand van zaken van het voorjaar 2022. Uiteraard kan dat nadien nog wijzigen. Een digitaal en steeds actueel overzicht vind je terug op www.oost-vlaanderen.be/planningkwadraat. Contactgegevens en updates van de lopende projecten zijn daar terug te vinden.

Veel leesplezier!

Inhoudstabel

Maak Ruimte voor Oost-Vlaanderen 2050

- Provinciaal Beleidsplan Ruimte	4
- Studie Inzicht in ecosysteemdiensten	6
- Studie Knoop- en voorzieningenwaarde verfijnd voor Oost-Vlaanderen	8
- Ruimtelijk profiel voor 357 Oost-Vlaamse woonconcentraties	10
- Studie Ruimtelijke kenmerken van bedrijventerreinen	12
- Studie Raming van de ruimtevrage voor niet-verweefbare bedrijvigheid	14

Advies en ondersteuning

- Inleiding	16
- Netwerk #planningkwadraat	18
- Duurzaamheidsbarometer	20
- Beleidsadvisering	21
- PROCORO	21

Transitie naar een robuuste en veerkrachtige ruimte

- Inleiding	22
- Planprocessen voor boscomplexen	24
- Recreatiepool Donk Berlare	25
- STAR2Cs	26
- VALYS	28
- Opmaak landinrichtingsplan Maarkebeekvallei	30
- Ruimte voor water Dendervallei	32
- Visievorming centrum De Boerekreek	34

Transitie naar een solidaire (be)leefomgeving

- Inleiding	36
- Burchtdamsite Ninove	38
- Afbakening Kleinstedelijk gebied Beveren	40
- Geef kleur aan je stad – Afbakening kleinstedelijk gebied Geraardsbergen	42
- Afbakening kleinstedelijk gebied Wetteren	44
- RUP 'Linkeroever' Oudenaarde	48
- Adviseren en ondersteunen van lokale besturen inzake woonbeleid	50
- geWOONtebreker	52
- Sociale huisvestingsmaatschappijen	54
- Sociale verhuurkantoren	56
- Subsidie voor experimentele woonprojecten in Oost-Vlaanderen	58
- Realisatietrajecten solidaire (be)leefomgeving	60

Transitie naar een circulaire samenleving

- Inleiding	62
- Onderzoek en begeleiding voor de realisatie van 'EHUBts'	64
- PRUP EHUBt-Balgerhoeke – een energiehub op het bedrijventerrein van Balgerhoeke	66
- Energiemakelaar	68
- Ondersteuning brownfieldproject Laarne – Microfibres	70
- PRUP Bijzonder Economisch Knooppunt (BEK) Zaubeeek	72
- Project Briel Dendermonde	74
- PRUP Ruien Centraal	76
- PRUP Bedrijvigheid Oudenaarde	78
- Smart Energy Link - SEL	80
- PRUP Baanwinkels N70	82
- PRUP Westakkers	84

Transitie naar het energielandschap 2040

- Inleiding	86
- Aanpak rond lokale meerwaarde: rechtstreekse participatie en omgevingsfondsen	88
- Aanpak windlandschappen	90
- Ruimtelijke Regionale Energievisie en Strategie - Energielandschap 2050 Denderland	92
- Ruimtelijke Regionale Energievisie en Strategie Waasland - Energielandschap 2050 Waasland	94
- Energielandschap 2050: een regionale energievisie voor het Oost-Vlaams Kerngebied	96
- Interreg project COBEN: hernieuwbare energie met een lokale meerwaarde	98
- RHEDCOOP: Renovatie en Hernieuwbare EnergieDiensten via COÖPeraties	100
- Begeleiding van gemeenten bij de opmaak van een lokaal warmteplan	102

Gebiedsprogramma's

- Inleiding	104
- Territoriaal Ontwikkelingsprogramma (TOP) Dender	106
- Waasland in balans	108

Maak Ruimte voor Oost-Vlaanderen 2050

Provinciaal Beleidsplan Ruimte

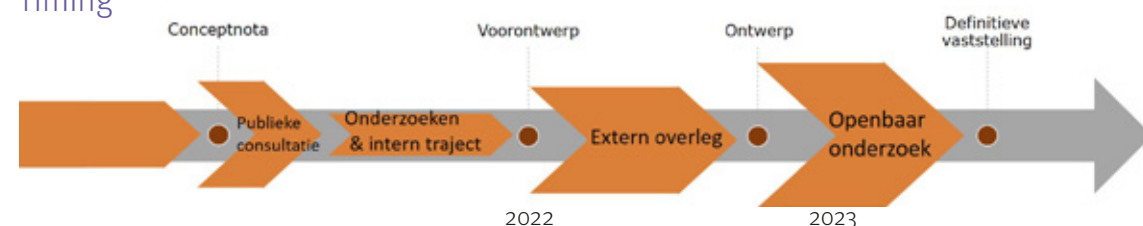
Inhoud traject

Als we in de toekomst voor iedereen kwalitatieve ruimte willen om te wonen, te werken en te leven, moeten we daar nu al over nadenken. Duurzaam en doordacht omgaan met de beschikbare ruimte is noodzakelijk voor de toekomstige generaties en voor het klimaat.

Daarom werkt de Provincie aan een nieuw Beleidsplan Ruimte. We maken een langetermijnvisie tot 2050 waarbij een duurzaam gebruik van de beperkte ruimte centraal staat. Daarvoor volgen we een uitgebreide procedure zodat we breed gedragen en goed onderbouwde beslissingen nemen. Die beslissingen baseren we op onderzoek, overleg en participatie.

Het nieuw Beleidsplan Ruimte zal het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan vervangen.

Timing

Partners

- Provincie Oost-Vlaanderen: deputatie, provincieraad en provinciale administratie (dienstoverschrijdend)
- Politici en beleidsmakers (lokaal, Vlaanderen en federaal, ...)
- Maatschappelijk middenveld
- Belangengroepen, experts, ...

Studiebureau

Het generiek beleidskader wordt uitgewerkt door de dienst Ruimtelijke Planning. De beleidskaders worden uitgewerkt door de dienst Ruimtelijke Planning met ondersteuning van studiebureau Arcadis. Het plan-MER wordt opgemaakt door studiebureau SWECO.

Budget

Het budget voor dit traject is voor de komende jaren van deze legislatuur begroot op:

- 2022: € 215 000
- 2023: € 162 000
- 2024: € 185 000
- 2025: € 128 000

Team

Binnen #planningkwadraat werkt het team beleidsvorming aan de uitvoering van dit traject. In totaal werkt er 3,66 VTE (cijfers van december 2021) personeel mee aan de realisatie van de doelstellingen.

Speerpunten

De Strategische visie, gericht op 2050, is opgebouwd rond

- 8 Waarden
  - gezondheid en veiligheid
  - kwaliteit en comfort
  - klimaatgezond
  - identiteit en authenticiteit
  - autonomie en robuustheid
  - welvaart
  - rechtvaardigheid
  - sociale cohesie en inclusie
- 5 Ruimtelijke principes
  - Nabijheid en bereikbaarheid versterken
  - Multifunctioneel ruimtegebruik versterken
  - Ecosysteem(diensten) versterken
  - Klimaatneutraliteit en klimaatbestendigheid verhogen
  - Maatschappelijke betaalbaarheid verhogen
- en 5 Werkvelden
  - ruimtelijke governance
  - sensibilisering en transitie management
  - sterkere gebiedsgerichte benadering
  - instrumenten en hefboomen
  - realisatiegericht aan de slag

Volgende drie beleidskaders, gericht op 2035, zijn in opmaak:

- Transitie naar een robuuste en veerkrachtige ruimte
- Transitie naar een solidaire (be)leefomgeving
- Transitie naar een circulaire samenleving

Via deze beleidskaders wordt ook invulling gegeven aan drie transversale transities:

- Transitie naar een slimme en duurzame mobiliteit
- Transitie naar een duurzaam energiesysteem
- Transitie naar een robuust en veerkrachtig watersysteem

Bouwstenen voor de uitwerking van het Voorontwerp - afgeronde onderzoeken

- Studie Inzicht in Ecosysteemdiensten
- Studie Woonregio's in Oost-Vlaanderen
- Studie Knoop- en voorzieningenwaarde verrijkt voor Oost-Vlaanderen
- Studie Ruimtelijk profiel voor 357 Oost-Vlaamse woonconcentraties
- Studie Ruimtelijke kenmerken van bedrijventerreinen
- Studie Raming van de ruimte vraag voor niet-verweefbare bedrijvigheid

Meer informatie

www.oost-vlaanderen.be/ruimte2050

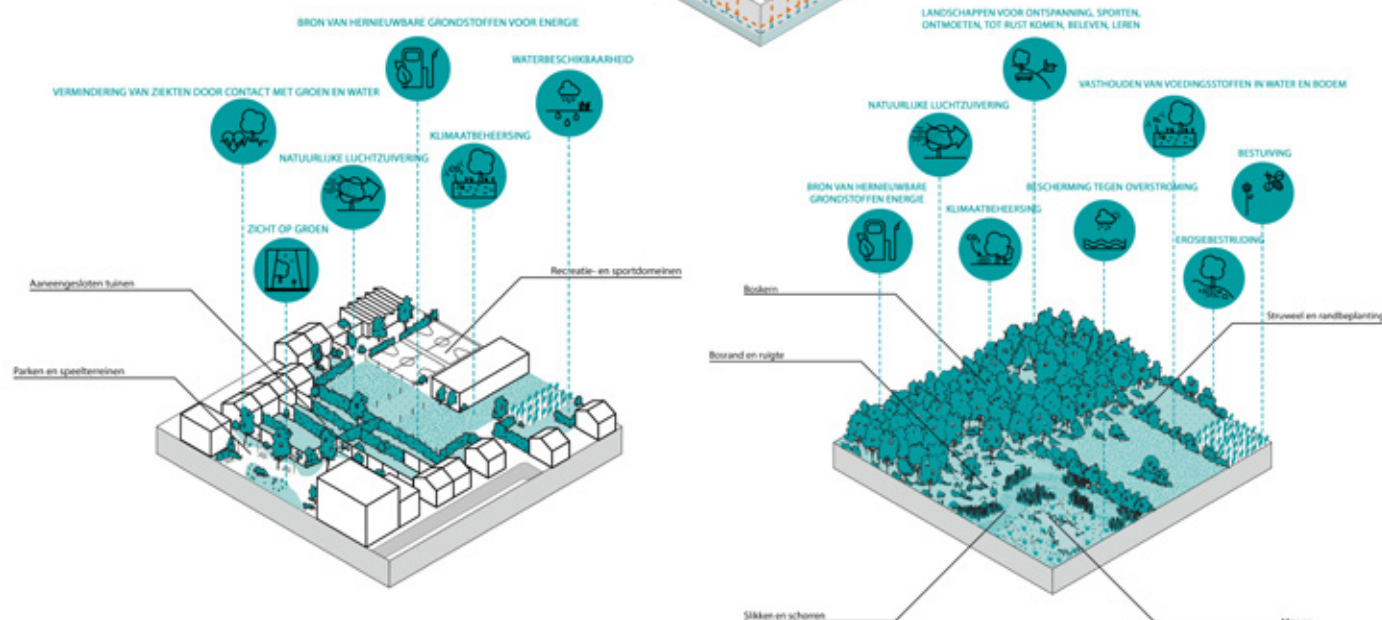
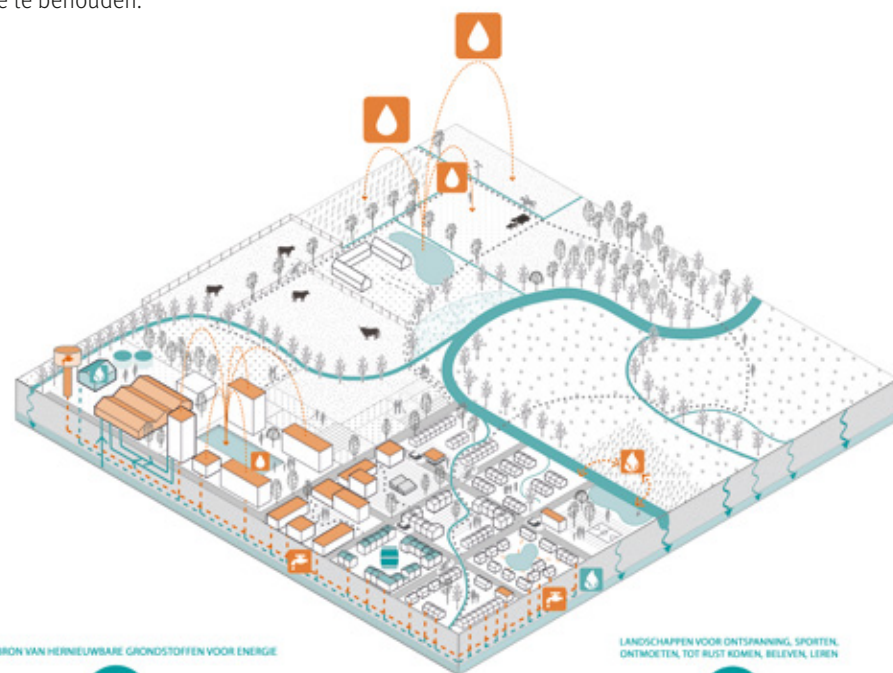

Studie Inzicht in ecosysteemdiensten

Inhoud studie

Eén van de belangrijke pijlers van de ruimte rondom ons zijn de voordelen van het ecosysteem voor de mens, de zogenoemde ecosysteemdiensten. Het ecosysteem is een belangrijke, vruchtbare voedingsbodem in ons leven. Zij geeft ons producten en diensten, al zijn ze niet altijd even zichtbaar. Het ecosysteem haalt bijvoorbeeld fijn stof uit de lucht, zuivert ons water, produceert voedsel en materialen en biedt ontspanningsmogelijkheden. Ecosysteemdiensten zijn met andere woorden processen die ons leven op aarde mogelijk maken, ons beschermen en ons helpen ons leven beter te maken.

Met deze studie maakt het provinciebestuur de bestaande natuurvoordelen inzichtelijk op kaart, in begrijpbare taal en gekoppeld aan de ruimtelijke uitdagingen voor de toekomst. Door deze ecosysteemdiensten te integreren in het toekomstige Beleidsplan Ruimte, krijgen we een genuanceerd beeld van de waarde van open gebieden en waarom het belangrijk is om deze te behouden.

Partners

- Provincie Oost-Vlaanderen: deputatie, procoro en provinciale administratie (dienstoverschrijdend)
- Experten van gemeenten en Vlaamse overheid

Studiebureaus

- VITO
- SWECO

Budget

± € 94 000

Speerpunten

- › **Studie online raadpleegbaar via interactieve kaarten**
Online te vinden via zoekterm 'ecosysteemdiensten Oost-Vlaanderen' of ga naar www.oost-vlaanderen.be/ruimte2050 › Onderzoeken
- › **Transitie naar een robuuste en veerkrachtige ruimte**
Ecosysteemdiensten zijn de sleutel om het thema 'robuuste en veerkrachtige ruimte' op de agenda te plaatsen. Op elke plek in Oost-Vlaanderen zijn er ecosysteemdiensten, zij het telkens in andere hoeveelheden, groottes en zichtbaarheid. Hoe meer aaneengesloten stukken open ruimte, hoe groter het aandeel ecosysteemdiensten. Hoe stedelijker de omgeving, hoe groter het aandeel maatschappelijke activiteiten. Toch zijn er ook in de grootste steden ecosysteemdiensten aanwezig, denk maar aan groene buitenruimte, verkoeling, ... De studie selecteert en clustert ecosysteemdiensten die eigen zijn aan Oost-Vlaanderen en haar landschap. De uiteindelijke resultaten vormen een startpunt voor het debat over het ruimtelijk beleid.

Timing

Deze studie is afgerond en vormt een bouwsteen voor het Provinciaal Beleidsplan Ruimte in opmaak. De studie is dynamisch opgevat om actualisatie en monitoring in de toekomst vlot mogelijk te maken.

Studie Knoop- en voorzieningenwaarde verfijnd voor Oost-Vlaanderen

Inhoud studie

In functie van het Beleidsplan Ruimte verfijnde en hertekende de Provincie de kaart met knoop- en voorzieningenwaarde (op Vlaamse schaal) voor Oost-Vlaanderen. 'Nabijheid en bereikbaarheid' is immers één van de vier ruimtelijke principes in de strategische visie. De knooppuntwaarde geeft een beeld van de duurzame mobiliteit en bereikbaarheid van een plek en de voorzieningenwaarde geeft de nabijheid van voorzieningen als een basisschool, apotheek, dokter en winkel aan. De Provincie maakte deze berekeningen voor elke kwart hectare van Oost-Vlaanderen.

Met behulp van de studie 'Knoop- en voorzieningenwaarde' wil het provinciebestuur de ruimtelijke ontwikkelingskansen bepalen voor Oost-Vlaanderen. De studie vormt één van de bouwstenen voor het ruimtelijk profiel van de woonconcentraties en voor het toekomstige ruimtelijk beleid voor Oost-Vlaanderen.

Partners

- Provincie Oost-Vlaanderen: deputatie, procoro en provinciale administratie (dienstoverschrijdend)
- Experts van gemeenten en Vlaamse overheid

Studiebureau

- VITO

Budget

€ 84 500

Timing

Deze studie is afgerond en wordt als bouwsteen toegepast in het Provinciaal Beleidsplan Ruimte in opmaak. De studie is dynamisch opgevat om actualisatie en monitoring in de toekomst vlot mogelijk te maken.

Speerpunten

- › **Studie online raadpleegbaar via interactieve kaarten**
Online te vinden via zoektermen 'knoop voorzieningen waarde Oost-Vlaanderen' of ga naar www.oost-vlaanderen.be/ruimte2050 › Onderzoeken
- › **Transitie naar een solidaire (be)leefomgeving**
We willen kwaliteitsvolle plekken creëren. Dit doen we door voldoende kwalitatieve voorzieningen, ruimte voor ontmoeting en groen te voorzien om zo de dorps- en stadskernen te versterken. We houden rekening met de identiteit en authenticiteit van kernen, een evenwichtige verdeling van voorzieningen, open ruimte en groen en zorgen ervoor dat alles zich op een logische plek bevindt.
- › **Knoop- en voorzieningenwaarde**
De studie brengt de knoopwaarde of bereikbaarheid van locaties in kaart op basis van:
  - De ligging in het openbaar vervoersysteem
  - Het fietsnetwerk
  - Op- en afritten van autosnelwegen
 De studie brengt de voorzieningenwaarde van locaties in kaart op basis van:
  - voorzieningen lokaal en op wandelafstand,
  - regionale voorzieningen
  - metropolitane voorzieningen

Ruimtelijk profiel voor 357 Oost-Vlaamse woonconcentraties

Inhoud studie

De studie woonconcentraties brengt heel wat morfologische kenmerken, de omgevingswaarde en de knoop- en voorzieningswaarde van elke woonconcentratie in beeld.

Dit studiemateriaal vormt één van de bouwstenen voor het toekomstig ruimtelijk beleid van de Provincie. Het biedt ondersteuning om bovenlokaal af te wegen hoe woonconcentraties ruimtelijk verder kunnen ontwikkelen. Welke kernen kunnen bijkomende woningen, voorzieningen ... opvangen? Waar in Oost-Vlaanderen moet er ingezet worden op bereikbaarheid? Is de relatie van de kern met de omliggende open ruimte van cruciaal kwalitatief belang om te behouden? We streven naar variatie en focus in een netwerk van kernen, rekening houdend met de identiteit en authenticiteit van elke kern.

Partners

- Provincie Oost-Vlaanderen: deputatie, procoro en provinciale administratie (dienstoverschrijdend)
- Experten van steden en gemeenten en Vlaamse overheid

Studiebureau

- SWECO

Budget

± € 89 000

Timing

Deze studie is afgerond en wordt als bouwsteen toegepast in het Provinciaal Beleidsplan Ruimte in opmaak. De studie is dynamisch opgevat om actualisatie en monitoring in de toekomst vlot mogelijk te maken.

Speerpunten

- › **Studie online raadpleegbaar via interactieve kaarten**
Online te vinden via zoekterm 'woonconcentraties Oost-Vlaanderen' of ga naar www.oost-vlaanderen/ruimte2050 › Onderzoeken
- › **Transitie naar een solidaire (be)leefomgeving**
We streven naar variatie en focus in een netwerk van kernen, rekening houdend met de identiteit en authenticiteit van elke kern.
Deze analyse geeft inzicht in het ruimtelijk profiel van elke woonconcentratie en laat toe om dit in de toekomst dynamisch up to date te houden.

Studie Ruimtelijke kenmerken van bedrijventerreinen

Inhoud studie

Oost-Vlaanderen telt heel wat bedrijventerreinen. De studie 'Ruimtelijke kenmerken van bedrijventerreinen' analyseert en typeert de bestaande bedrijventerreinen en brengt hun mogelijkheden binnen de transitie naar een circulaire samenleving in kaart.

We stelden voor elk bedrijventerrein volgende onderzoeksvragen:

- Wordt de beschikbare bedrijfsruimte efficiënt en duurzaam gebruikt?
- Ligt het bedrijventerrein dichtbij of veraf van de producenten en consumenten?
- Waar situeert het bedrijventerrein zich tegenover energiebronnen en/of mobiliteitsknopen in de omgeving?

Om een objectieve inschatting te maken, verzamelden we voor elk terrein gegevens voor 45 criteria, zoals leegstandsgraad of ligging nabij woonkernen. Deze criteria stellen ons in staat om na te gaan in hoeverre een bedrijventerrein potentieel bezit om uit te groeien tot een prototype in een circulaire samenleving. Een prototype kan bijvoorbeeld een bedrijventerrein zijn met een belangrijke schakel- en productiefunctie voor energie, of een bedrijventerrein met een sleutelrol in de korte landbouwketen, als bovenlokale mobiliteitshub of voor stadsdistributie.

Partners

- Provincie Oost-Vlaanderen POM
- VLAIO
- Professionelen uit het middenveld

Studiebureau

- VITO

Budget

± € 95 000

Timing

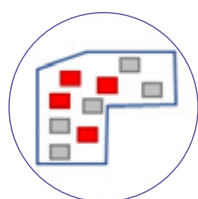
Deze studie is afgerond en vormt een bouwsteen voor het Provinciaal Beleidsplan Ruimte in opmaak. Het model is dynamisch opgevat om actualisatie, nieuwe typeringen en monitoring in de toekomst vlot mogelijk te maken.

Speerpunten

- › **Transitie naar een circulaire samenleving**
Circulariteit is niet enkel het hergebruik van goederen, maar ook het duurzaam en efficiënt organiseren van de beschikbare ruimte. Ruimte is immers een eindige hulpbron. In een circulaire samenleving beperken we zoveel mogelijk bijkomend ruimtebeslag en hergebruiken we terreinen of zetten we ze in voor verschillende functies. Deze tool is ondersteunend voor een goed locatiebeleid dat bijdraagt aan het optimaliseren van stromen. Zo kunnen bedrijventerreinen een schakelfunctie vervullen in de korte voedselketen, in het energiesysteem of in de materialenkringloop.
- › **Selectie van ruimtelijke criteria**
Op basis van beleidsdocumenten en afstemming met experts uit de verschillende beleidsdomeinen werd een shortlist van 45 ruimtelijke criteria opgesteld die de kenmerken van een bedrijventerrein mee kunnen bepalen. Nabijheid van kernen, de leegstandsgraad, de mogelijkheden voor warmte-uitwisseling zijn hier enkele voorbeelden van.
- › **Dynamische typering van bedrijventerreinen**
De studie levert een dynamische tool die evalueert in welke mate een bedrijventerrein op basis van haar ruimtelijke kenmerken aan verschillende types van circulariteit voldoet. Zowel de kenmerken als de typering zijn dynamisch te actualiseren en zullen verder ontwikkeld worden ter ondersteuning van circulaire gebiedsontwikkeling.
- › **Samenvattend filmpje**
Online te vinden via zoekterm 'vimeo bedrijventerreinen Oost-Vlaanderen' of ga naar www.oost-vlaanderen.be/ruimte2050 › Onderzoeken

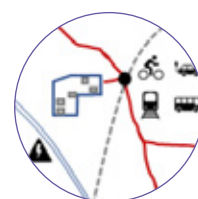
Duurzaam ruimtegebruik

Ligging t.o.v. consumenten & producenten

Ligging t.o.v. bronnen & dragers van stromen

Studie Raming van de ruimtevraag voor niet-verweefbare bedrijvigheid

Inhoud studie

In de studie 'Raming van de ruimtevraag voor niet-verweefbare bedrijvigheid' maakt de Provincie een prognose van ruimte die in de toekomst nodig is voor bedrijven die exclusief op een bedrijventerrein thuishoren.

Er worden verschillende scenario's qua verwevings- en verdichtingsmogelijkheden in rekening gebracht. De prognose wordt ook verfijnd naar economische deelruimten binnen de provincie.

Partners

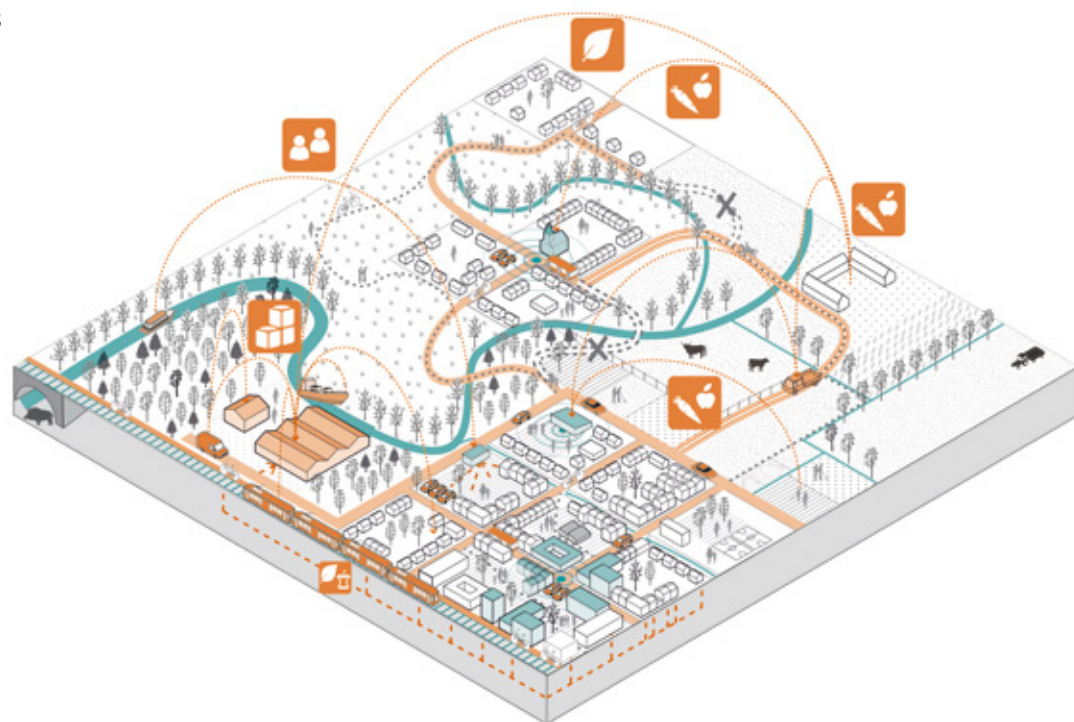
- Provincie (dienstoverschrijdend)
- POM
- VLAIO

Studiebureau

- IDEA

Budget

€ 67 518

Speerpunten

- › **Transitie naar een circulaire samenleving**
Circulariteit is niet enkel het hergebruik van goederen, maar ook het duurzaam en efficiënt organiseren van de beschikbare ruimte. Ruimte is immers een eindige hulpbron. In een circulaire samenleving beperken we zoveel mogelijk bijkomend ruimtebeslag en hergebruiken we terreinen of zetten we ze in voor verschillende functies.
- › **Prognose via scenario's**
Daarom is het van belang om via deze studie een goed beeld te hebben van de toekomstige ruimtevraag voor bedrijvigheid, rekening houdend met verschillende scenario's qua:
  - verwevingsmogelijkheid van economische activiteiten die mogelijk wel verweefbaar zijn in een gemengde woonomgeving en niet noodzakelijk op een bedrijventerrein
  - verdichtingsmogelijkheden en intensifiëring op bestaande bedrijventerreinen
- › **Studieresultaat online beschikbaar**
Ga naar www.oost-vlaanderen.be/ruimte2050 > Onderzoeken

$$\begin{array}{|c|} \hline \text{Toename/afname} \\ \text{van bedrijfsvestiging} \\ \text{in Oost-Vlaanderen} \\ \text{tegen 2035} \\ \hline \end{array} \times \begin{array}{|c|} \hline \text{De mate van} \\ \text{verweefbaarheid van} \\ \text{deze vestigingen.} \\ \text{Hoeveel moeten er op} \\ \text{bedrijventerreinen?} \\ \hline \end{array} \times \begin{array}{|c|} \hline \text{Ruimtegebruik} \\ \text{per vestiging} \\ \hline \end{array} = \mathbf{x \text{ ha}}$$

Timing

Deze studie is afgerond en vormt een bouwsteen voor het Provinciaal Beleidsplan Ruimte in opmaak.

Advies en ondersteuning

Beleidsdoelstellingen

Volgende Vijf werkvelden illustreren de manier van werken en de attitude die de Provincie aanhoudt in haar ruimtelijk beleid:

- **Ruimtelijke governance**
Uitbouwen van partnerschappen met andere overheden, burgers en ondernemers, organisaties en samenwerkingsverbanden, privaat of publiek, binnen of buiten de Provincie.
- **Sensibilisering en transitie management**
Gevoel van hoogdringendheid versterken, ruimte voor opportuniteiten voor potentiële partners duiden, samenwerkingen smeden, experimenteren en leren
- **Sterkere gebiedsgerichte benadering**
Naast generiek beleid voor het hele grondgebied, impulsen geven aan geselecteerde gebieden om met lokale partners 'families van opgaven' aan te pakken
- **Instrumenten en hefboomen**
Sterke middelen en tools zijn nodig om visie op het terrein te realiseren.
Hefboomen evalueren en verbeteren, verbeterpunten op het geschikte beleidsniveau agenderen en ondersteunen.
- **Realisatiegericht aan de slag**
Daadkracht is nodig, want plannen moeten tot zichtbare veranderingen leiden.
Opportuniteiten en partners activeren, icoonprojecten en experimenten ondersteunen.

In de praktijk

Onder de noemer 'Advies en ondersteuning' zetten we een aantal belangrijke initiatieven en methodes in de kijker die tonen hoe we hier participatief, in partnerschap en vanuit gedeelde kennis mee aan de slag gaan:

- **Netwerk #planningkwadraat**
- **Duurzaamheidsbarometer**
- **Beleidsadvisering**
- **Procoro**

Budget

Het budget voor 'Advies en ondersteuning' is voor de komende jaren van deze legislatuur begroot op:

- 2022: € 64 000
- 2023: € 59 000
- 2024: € 64 000
- 2025: € 61 000

Team

Binnen #planningkwadraat werkt het team ondersteuning aan de uitvoering van dit beleidskader. In totaal werkt er 2,16 VTE (cijfers van december 2021) personeel mee aan de realisatie van de doelstellingen.

Netwerk #planningkwadraat

"Binnen #planningkwadraat zetten we volop in op projectmatig werken, gebiedsontwikkeling, participatie met en betrokkenheid van een brede waaier aan stakeholders. We nemen de rol op van facilitator, verbinder en regisseur."

Inhoud project

Als het gaat over ruimtelijke planning, spreekt de Provincie Oost-Vlaanderen over #planningkwadraat. Daarrond bestaat een breed netwerk van lokale besturen, ruimtelijke studie bureaus, kennisinstellingen, professionelen die actief zijn in de sector van ruimtelijke planning en geïnteresseerde burgers. Met dat netwerk communiceert de Provincie actief via een nieuwsbrief, deze brochure en via netwerkevents.

Specifiek rond participatie heeft de Provincie een 7-stappenmodel uitgewerkt. Een handige participatiebox ondersteunt je praktisch tijdens participatiemomenten. De Provincie heeft het Europees Charter Participatieve Democratie in Ruimtelijke Planningsprocessen ondertekent en organiseert enkele opleidingen rond participatie om de steden en gemeenten in Oost-Vlaanderen te ondersteunen. Het Lerend Netwerk Participatie in Ruimtelijke Planning (Oost-Vlaanderen) verbindt enkele ambtenaren die professioneel bezig zijn met met participatie, over verschillende bestuursniveaus heen. Doelstelling is om ervaring en kennis uit te wisselen rond participatie.

Budget

€ 40 000 voor 2022
of € 172 980 voor de volledige legislatuur

Speerpunten

- › **Participatie**
  - Starten vanuit de participatiestrategie: 7 stappen van participatie.
  - Participatiebox
  - Europees Charter Participatieve Democratie in Ruimtelijke Planningsprocessen
  - Ondersteuning lokale besturen
- › **Ruimtelijke planning in mensentaal**
  - Nieuwsbrief
  - Jaarlijks netwerkevent
  - Communicatie via vaktijdschriften binnen de sector van ruimtelijke planning
- › **Projectmatig werken**
- › **Gebiedsontwikkeling**

Duurzaamheidsbarometer

Inhoud project

De Provincie Oost-Vlaanderen ontwikkelde met de duurzaamheidsbarometer een instrument om provinciale grondgebonden projecten te monitoren op duurzaamheid: impact op de mens, impact op de welvaart, impact op de planeet, ruimtekwaliteit en proceskwaliteit. De barometer integreert daarbij ook de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de VN (SDG's) in het provinciaal beleid. Het instrument bestaat uit een digitaal kennisplatform met uitgebreide achtergrondinformatie en een evaluatietool in excel. Hiermee kan de duurzaamheidsimpact van de grondgebonden projecten kwalitatief worden beoordeeld, rekening houdend met de beginsituatie en de context en met het oog op verbetering van het project.

Partners

Alle diensten van het provinciebestuur dragen bij tot de gebundelde duurzaamheidsexpertise in het kennisplatform.

Studiebureau

De duurzaamheidsbarometer kwam tot stand met ondersteuning van studiebureau BUUR.

Speerpunten

- › Realisatie van een dienstoverschrijdend afsprakenkader, die ervoor zorgt dat de duurzaamheidsbarometer geïmplementeerd wordt binnen de werking van het provinciebestuur.
- › Actueel houden van het kennisplatform en structurele ontsluiting via intranet.
- › Het toepassen van de evaluatietool en het ontwikkelen van rapporten en grafieken voor monitoring en rapportering

Beleidsadvisering

Inhoud project

Het adviseren en begeleiden van planprocessen van andere overheden (gemeenten, gewest). Dit kan onder meer gaan om beleidsplannen, ruimtelijke uitvoeringsplannen, planologische attesten, stedenbouwkundige verordeningen, ... (decretaal voorziene adviesverlening).

Het ondersteunen en opvolgen van ruimtelijke processen van andere provinciale diensten.

Speerpunten

- › Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan (PRS)
- › Provinciaal Ruimtelijke UitvoeringsPlannen (PRUP's)
- › Ruimtelijk Beleidsplan (in opmaak)

PROCORO

Inhoud project

De Provinciale Commissie voor Ruimtelijke Ordening is een adviesraad. Vanuit een multidisciplinaire en brede maatschappelijke achtergrond biedt de commissie inhoudelijk advies op het Beleidsplan Ruimte dat momenteel in opmaak is, Provinciale Ruimtelijke UitvoeringsPlannen (PRUP's) en provinciale stedenbouwkundige verordeningen.

Partners

De PROCORO is samengesteld uit 23 stemgerechtigde leden (waaronder de voorzitter), komende uit volgende geledingen van de samenleving:

- De werkgeversorganisaties vertegenwoordigd in de SERV
- De werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de SERV
- De landbouworganisaties, vertegenwoordigd in de SAR Landbouw en visserij
- Vertegenwoordiging uit de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
- Provinciale deskundigen ruimtelijke ordening
- Vertegenwoordiging uit de provinciale diensten economie, toerisme & recreatie, huisvesting, infrastructuur, landbouw, leefmilieu, onroerend erfgoed.

Speerpunten

- › In verschillende fasen binnen de opmaak van het Provinciaal Beleidsplan Ruimte advies verlenen.
- › Adviesverlening in het kader van de opmaak van Provinciaal Ruimtelijke UitvoeringsPlannen (PRUP's).
- › Het behandelen van opmerkingen en bezwaren tijdens de lopende procedure van een PRUP.
- › Advies verlenen omtrent ontwerpen van provinciale stedenbouwkundige verordeningen.

Transitie naar een robuuste en veerkrachtige ruimte

Beleidsdoelstellingen

We werken aan een gezonde leefomgeving die klimaatschokken kan opvangen en ruimte biedt aan biodiversiteit en robuuste ecosystemen. Op die manier verzekeren we ons van natuurvoordelen zoals duurzame voedselproductie, hernieuwbare energie, een watersysteem in balans, gezonde lucht en ruimte voor ontspanning. We beschouwen het fysisch systeem dan ook als richtinggevend bij onze ruimtelijke keuzes.

Dit doen we door in te zetten op

- Robuuste gehelen in de open ruimte
- Een sterk groenblauw netwerk, van robuuste verbinding tot fijnmazige dooradering
- Elke plek – hoe klein, versnipperd of verhard ook - toekomstbestendig inzetten om het ecosysteem en de ecosystemendiensten te versterken

In de praktijk

Open ruimte in Oost-Vlaanderen is schaars. Nog bestaande open-ruimtegehelen worden in onze projecten beschermd en verder ontwikkeld. Dit doen we onder meer in de valleigebieden van de Zwalm en de Maarkebeek, op de beboste flanken van de Dender, de moerassen en zandruggen van de Donk,...

Onze projecten willen groenblauwe verbindingen creëren, die mens en dier ruimte bieden om zich te verplaatsen, te verblijven en te recreëren. Hiervoor gaan we strategisch op zoek naar locaties voor bijkomende bebossing, kleine landschapselementen, wandel- en fietsverbindingen,...

Om onze doelstellingen te bewerkstelligen zetten we in op diverse sporen: opmaak van visies en masterplannen, uitwerking van een landinrichtingsplan, Ruimtelijke UitvoeringsPlannen (RUP's), gebiedsgerichte onderhandelingen,... Bij elk van deze sporen zetten we systematisch in op participatie/co-creatie met de partners en betrokkenen in het gebied, door middel van werkateliers, overlegmomenten, infomarkten,...

Budget

Het budget voor dit beleidskader is voor de komende jaren van deze legislatuur begroot op:

- 2022: € 109 000
- 2023: € 69 000
- 2024: € 59 000
- 2025: € 46 000

Team

Binnen #planningkwadraat werkt het team robuuste en veerkrachtige ruimte aan de uitvoering van dit beleidskader. In totaal werkt er 2,20 VTE (cijfers van december 2021) personeel mee aan de realisatie van de doelstellingen.

Planprocessen voor boscomplexen

Inhoud project

De Provincie zet sterk in op bosuitbreiding. De dienst Klimaat, Milieu en Natuur en de dienst Ruimtelijke Planning werken via complementaire acties aan bosuitbreiding. Vanuit Ruimtelijke Planning zetten we vooral in op visievorming en eventueel daaruit voortvloeiende planologische initiatieven.

Zo werken we samen met Departement Omgeving en het Agentschap Natuur en Bos aan een ambitieus maar gebald traject voor de realisatie van een samenhangend en klimaatadaptief groenblauw netwerk in de Denderstreek. Een belangrijke component hierbij is het versterken en ontwikkelen van robuuste boskernen en bosverbindingen op de Denderflanken en die verbinden met de vallei. Deze samenwerking vormt de tweede Werf van het Territoriaal Ontwikkelingsprogramma Dender (zie T.OP Dender, pag. 106). In 2022 maken we samen met alle open-ruimteactoren een actieprogramma op en ondersteunen we het partnerschap met de Vlaamse overheid Dendergemeenten die via een hefboomproject actief willen bijdragen aan de realisatie van het groenblauw netwerk.

Op basis van de leerlessen uit de Denderstreek zullen we in nauwe afstemming met het traject naar een Beleidsplan Ruimte, in 2022 een gebiedsdekkende visievorming opstarten m.b.t. boscomplexen op het grondgebied van de Provincie Oost-Vlaanderen.

Partners

- Departement Omgeving
- Agentschap Natuur en Bos
- Provincie Oost-Vlaanderen

Budget

€ 110 000 investeringskosten
Vanuit T.OP Dender: € 30 000 investeringskosten

Speerpunten

- › Werken aan een klimaatadaptief groenblauw netwerk met een samenhangende bosstructuur, goed ontwikkelde brongebieden en beekvalleien en nabij, toegankelijk en kwalitatief groen
- › Inzetten op een co-creatief traject met alle open-ruimteactoren, in het bijzonder de natuur-, water- en landbouwactoren.

Timing

Het traject in de Denderstreek wordt in december 2021 opgestart.
Eerste fase (=opmaak actieprogramma) zal eind 2022 worden opgeleverd.

Recreatiepool Donk Berlare

Inhoud project

Met zijn waterpartijen, zandruggen en oude meanders vormt de Donk een unieke natuurparel in onze provincie. Geen wonder dat dit gebied in de vorige eeuw werd uitgebouwd als recreatiepool om te zwemmen, te zonnen en paling te smullen.

Vandaag kent het gebied heel wat uitdagingen. Door de toenemende bebouwing staat de natuur onder druk en verrommelt het landschap. Een groot aantal stacaravan-parken bepalen het beeld. Ondanks de recreatieve troeven vinden toeristen er nauwelijks overnachtingsmogelijkheden.

In 2020 maakten de Provincie, Gemeente Berlare en Regionaal Landschap Schelde-Durme een toekomstvisie voor de recreatiepool. Om deze visie in de praktijk om te zetten werd een actieplan opgesteld dat de komende jaren wordt uitgevoerd.

Partners

- Gemeente Berlare
- Recread
- Toerisme Oost-Vlaanderen

Budget

€ 170 000

Speerpunten

- › Recreatieve ontwikkeling met respect voor de hoge natuurwaarden van het gebied.
- › Streven naar een betere beeldkwaliteit, toegankelijkheid en toeristisch verblijfsaanbod.
- › Via een constructieve dialoog zoeken naar oplossingen met draagvlak vanuit de betrokken sectoren.

Timing

De Provincie engageert zich in 2021-2024 voor de uitvoering van twee acties. Een eerste omvat de opmaak van een Ruimtelijk UitvoeringsPlan (RUP) om de bestemmingen van het gebied aan te passen naar de gewenste bestemmingen en voorschriften volgens de visie.

Ten tweede wordt een ontwerptraject opgestart dat met de uitbaters en eigenaars van de verblijfparken op zoek gaat naar oplossingen die de principes van de visie maximaal verzoenen met hun belangen.

STAR2Cs

Inhoud project

Door de klimaatverandering neemt de kans op overstromingen toe en wordt hun impact groter. Ook al werden op verschillende niveaus reeds klimaatadaptatieplannen opgesteld, toch blijft de concrete uitvoering van die plannen nog vaak achterwege. STAR2Cs wil die implementatiekloof overbruggen. Hierbij zetten we in op cocreatie, waarbij alle belanghebbenden de kans krijgen om samen concrete acties te formuleren en duidelijke afspraken te maken rond coördinatie en uitvoering. Die maatregelen moeten op een kosteneffectieve manier een antwoord kunnen bieden aan toekomstige veranderingen. Door ervoor te zorgen dat maatregelen die een oplossing bieden voor de waterproblematiek ook kansen creëren voor andere ruimtelijke opgaven (landbouw, biodiversiteit, landschap, erfgoed, ...) versterken we bovendien het engagement van de verschillende betrokkenen.

Partners

- Provincie Oost-Vlaanderen (BE)
- Vlaamse Milieumaatschappij (BE)
- De Vlaamse Waterweg nv (BE)
- Kent County Council (UK)
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (NL)
- Gemeente Schouwen-Duiveland (NL)
- Gemeente Capelle aan den IJssel (NL)
- Agence d'Urbanisme et de Développement des Vallées de l'Oise (FR)

Studiebureaus

- ID-Collective
- Omgeving
- VITO-Antea
- PROFLOW

Budget

€ 681 655 waarvan 60% gefinancierd wordt door het Interreg-2 Zeeënprogramma.

Speerpunten

- › **Instrumentontwikkeling**
Ontwikkelen van een digitaal instrument ter ondersteuning van de analyse van belanghebbenden en de opmaak van een gedifferentieerd participatieplan voor planningsprocessen (zoals bv. de opmaak van klimaatadaptatieplannen).
- › **Evaluatie**
Evalueren van het besluitvormingsproces voor de opmaak van de gebiedsvisie van de Maarkebeek. De lessen die de Provincie hieruit trekt, dienen als input voor de ontwikkeling van de STAR2Cs-methode.
- › **Pilootcase Zwalm**
Testen van het geoptimaliseerde besluitvormingsproces in het overstromingsgevoelige stroomgebied van de Zwalmbeek, waar via co-creatie een riviercontract uitgewerkt wordt in samenwerking met de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM).
- › **Pilootcase Dender**
Ondersteuning bij het opmaken van het plan "Ruimte voor Water. Samen voor een Dender in balans", in samenwerking met de Vlaamse Waterweg NV en Departement Omgeving. Dit plan wil het risico op overstromingen langs de Dender aanpakken. Specifieke aandacht gaat naar kosten-efficiënte maatregelen en slimme koppelingen.

Timing

Project is afgerond.

VALYS

Inhoud project

Het Interreg V-project VALYS heeft als doel de Leievallei verder te ontwikkelen op vlak van natuur, recreatie, waterbuffering en stadsvernieuwing. Het project Valys vertrekt van twee krachtlijnen. Enerzijds willen we de Leievallei als groenblauw netwerk versterken om de natuur, het landschap en de open ruimte in de Leievallei te verbeteren. Anderzijds zetten we in op participatie en dialoog als hefboom om de betrokkenheid van de verschillende ruimtegebruikers (bewoners, toeristen, ondernemers, natuurliefhebbers, ...) te vergroten.

De Provincie Oost-Vlaanderen stond in voor de coördinatie van het participatietraject en voor de opmaak van Masterplan Brielmeersen Deinze. Verder onderzocht de Provincie Oost-Vlaanderen samen met de stad Deinze en de gemeente Zulte het onthardingspotentieel in het Oost-Vlaamse deel van de Leievallei. In het traject 'RE-MOVE VALYS' werd kaartmateriaal en lokale kennis gecombineerd om te komen tot een lijst van strategische locaties waar ontharding van lokale wegen kan bijdragen aan de versterking van het groenblauwe netwerk.

Foto's © Pieter Vandenhout

Partners

- Provincie West-Vlaanderen (projectleider)
- Provincie Oost-Vlaanderen
- Gemeente Kuurne
- Gemeente Wevelgem
- Intercommunale Leiedal
- Stad Harelbeke
- Stad Kortrijk
- Stad Menen
- Stad Wervik
- Métropole Européenne de Lille
- Ville de Comines-Warneton

Budget

€ 92 250

Speerpunten

- › **Grensoverschrijdend partnerschap**
Het project kadert binnen het programma voor Europese Territoriale Samenwerking Interreg France-Wallonie-Vlaanderen. Hierin werken vijf Franse en Belgische regio's samen om de grens te doen vervagen. Het programma wil gemeenschappelijke deskundigheid samenvoegen en tegelijkertijd het potentieel van elke betrokken regio valoriseren.
- › **Nieuwe groene ruimtes realiseren**
De West-Vlaamse partners zetten in op acties op het terrein (bv. aanleg van parken). In Oost-Vlaanderen werd actief gezocht naar geschikte locaties voor ontharding en vergroening via het traject RE-MOVE VALYS.
- › **Grensoverschrijdende identiteit**
De Provincie Oost-Vlaanderen is trekker van het werkpakket dat als doelstelling heeft om een grensoverschrijdende identiteit te ontwikkelen bij de verschillende ruimtegebruikers van de Leievallei. Daartoe wordt ingezet op participatie en cocreatie.
- › **Participatie**
De methodieken van die participatie en cocreatieprocessen verzamelen de partners in een toolbox zodat alle kennis en ervaring rond participatie gedeeld kan worden.

Timing

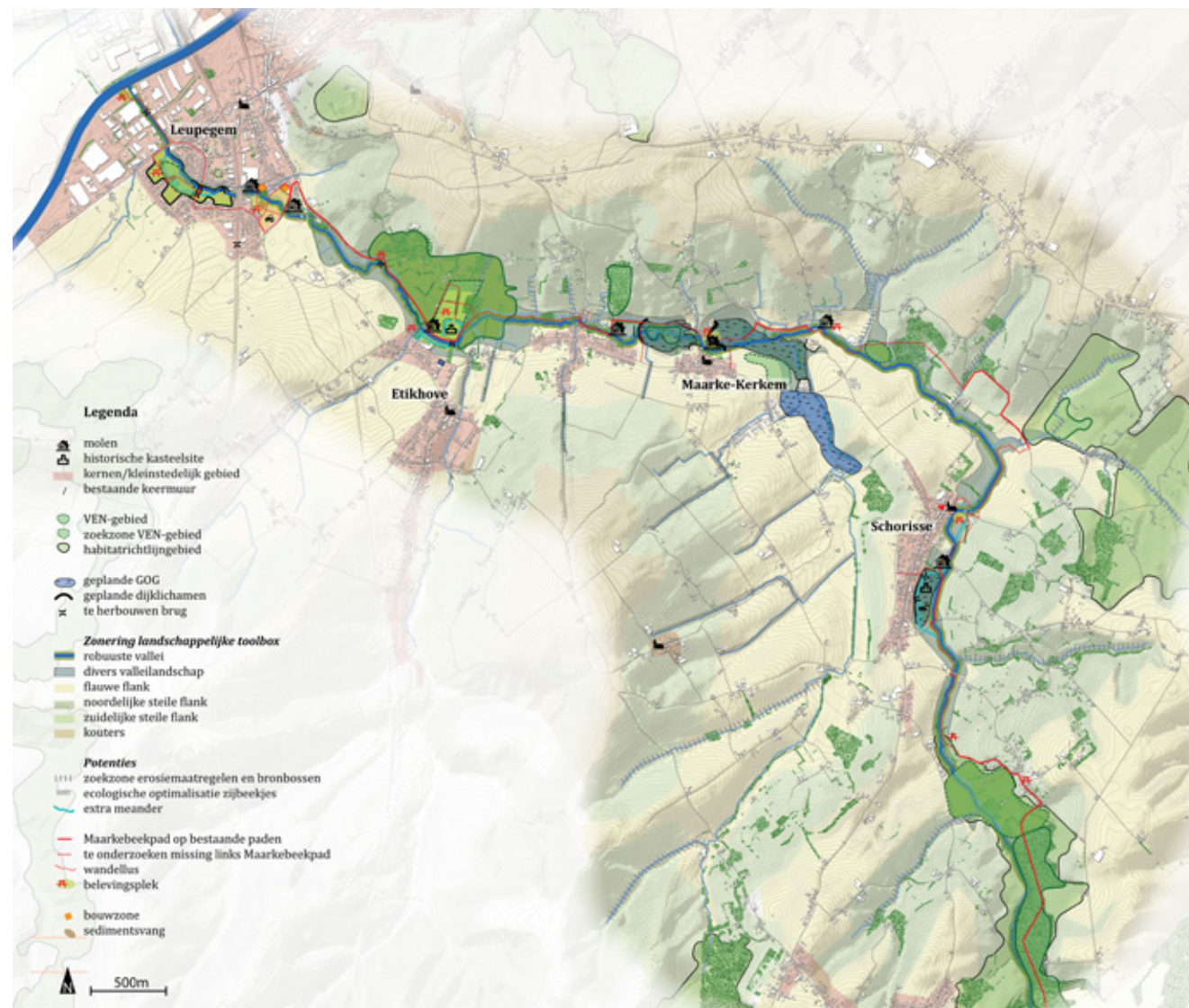
Het interreg-project VALYS loopt nog tot en met maart 2022. De acties van de Provincie Oost-Vlaanderen binnen dit project werden afgerond in juni 2021.

Opmaak landinrichtingsplan Maarkebeekvallei

Inhoud project

De Maarkebeekvallei kampt regelmatig met wateroverlast. In het kader van het Water+Land+Schap-project rond de Maarkebeekvallei maken we een landinrichtingsplan op: hierin beschrijven we welke maatregelen we zullen nemen om de vallei bestendiger te maken tegen overstromingen. Door de uitvoering van het landinrichtingsplan willen we de aanleg van de gecontroleerde overstromingsgebieden voorbereiden en tegelijkertijd een bijdrage leveren aan natuur- en landschapontwikkeling met respect voor een klimaatbestendige landbouw in het gebied.

Partners

- Gemeente Maarkedal
- Vlaamse Landmaatschappij
- Provincie Oost-Vlaanderen

Budget

€ 110 000 investeringskosten

Speerpunten

- › **Uitvoeringsgericht**
Met het landinrichtingsplan geven we uitvoering aan geselecteerde onderdelen van de gebiedsvisie Maarkebeek die in 2018 ontwikkeld werd.
- › **Geïntegreerd**
We werken aan een klimaatbestendige vallei en zetten waar het kan ook in op het realiseren van meekoppelkansen (ecologie, landbouw, landschap, recreatie, erfgoed, dorpsversterking, ...).

Timing

Opstart najaar 2021, oplevering ontwerp landinrichtingsplan: 2023.

Ruimte voor Water Dendervallei

Inhoud project

Het typische reliëf, de toegenomen bebouwing en de klimaatverandering zorgen er voor dat de Dendervallei gevoelig is voor overstromingen. Dat zal in de toekomst niet anders zijn, tenzij we actie ondernemen. De Vlaamse Waterweg nv, Departement Omgeving en Provincie Oost-Vlaanderen bundelen daarom hun krachten en werken samen het Strategisch Plan Ruimte voor Water Dendervallei uit. Het doel? Zoeken naar oplossingen voor de overstromingsproblematiek die meteen ook troeven bieden voor de vallei op het vlak van wonen, economie, natuur, landbouw,...

Ruimte voor Water Dendervallei vormt de eerste Werf van het Territoriaal Ontwikkelingsprogramma Dender (zie T.OP Dender, pag. 106). In kader van deze Werf worden ook al concrete stappen gezet op lokale schaal. Met Vlaamse middelen uit de Proeftuin Ontharding en Blue Deal worden momenteel een aantal hefboomprojecten ondersteund om al tijdens de planopmaak meer ruimte aan water te geven: in Geraardsbergen (Ontharding Den Bleek, Pilotproject planologische ruil), Ninove (Landschapspark Burchtdam) en Affligem (Meer broek voor de Mansbroeken). Een aantal van deze projecten bouwen voort op ontwerpend onderzoek 'Klimaatadaptieve buurten' dat de Provincie samen met de Universiteit Gent uitvoerde i.k.v. het Europese Interreg-project FRAMES.

Partners

- De Vlaamse Waterweg nv
- Departement Omgeving
- Provincie Oost-Vlaanderen

Studiebureaus

- MAAT-ontwerpers
- IMDC
- Billie Bonkers
- Atelier Horizon

Speerpunten

- › **Aandacht voor maatschappelijke meerwaarde**
Elke mogelijke ingreep wordt afgewogen op vlak van zijn bijdrage aan het verminderen van overstromingen en de mogelijke maatschappelijke meerwaarde wat betreft landbouw, natuur, woonontwikkeling, recreatie, ... Op die manier willen de partners komen tot een maatregelenpakket dat zoveel mogelijk maatschappelijke meerwaarde creëert.
- › **Slimme mix van modellering en ontwerpend onderzoek**
Het project maakt gebruik van hoogwaardige modellen die de impact van overstromingen meten onder verschillende klimaatscenario's en bij diverse ingrepen. Die modellen worden gebruikt om de werksessies te voeden, die met een groot aantal betrokkenen worden georganiseerd. Door verschillende mogelijke oplossingen te verbeelden op kaart en op schets, wordt het mogelijk om met de betrokkenen de impact, wenselijkheid en mogelijke meerwaarden van uiteenlopende maatregelen te bespreken en vergelijken.

Timing

Eind 2021 wordt de onderzoekfase afgerond. In samenwerking met steden en gemeenten, beleidsinstanties en middenveldorganisatie worden een aantal alternatieven geselecteerd. In 2022 start de beoordeling- en afwegingsfase. Hierin worden de alternatieven aan een publieke raadpleging onderworpen en onderzocht op vlak van milieueffecten, ruimtelijke meerwaarden, kosten en baten, technische randvoorwaarden, ... Op basis van die inzichten zal een 'voorkeursalternatief' opgesteld worden dat in 2023 als Strategisch Plan wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

kaart © MAAT ontwerpers

Visievorming centrum De Boerekreek

Inhoud project

Momenteel wordt er vanuit de Provincie nagedacht over een nieuwe toekomst voor het provinciaal centrum De Boerekreek. Door de staatshervorming van 2018 dringt een heroriëntering van het provinciaal centrum zich op. Sportkampen die tot dan de corebusiness waren van het centrum, zijn immers niet langer een provinciale bevoegdheid. Op welke activiteiten kan de focus in de toekomst dan wel komen te liggen en hoe kan het centrum zich opnieuw profileren?

Met de verschillende betrokken diensten bepalen we de richting waarbinnen het centrum zich kan heroriënteren qua rol, eigenheid en toeristisch-recreatieve activiteiten. Naast het scherpstellen van het toekomstbeeld voor dit centrum, omvat dit traject ook de opmaak een masterplan voor de site. Dat zal bepalen hoe het gewenste recreatie-aanbod de nodige ruimte kan krijgen op het domein.

Studiebureau

Wordt aangesteld in 2022.

Budget

€ 85 000

Speerpunten

- > Opstellen van een toekomstprofiel, waarbij een integrale afweging en evaluatie gebeurt van verschillende belangen, factoren en criteria;
- > Een gezamenlijk denkproces met de verschillende stakeholders.
- > Focus op de relatie met de omgeving en de rol van een provinciaal domein binnen een ruimer netwerk.

Timing

Het masterplan zal opgemaakt worden in 2022.

Transitie naar een solidaire (be)leefomgeving

Beleidsdoelstellingen

We willen ruimte op een slimme manier inzetten om ook in 2050 een klimaatgezonde en solidaire (be)leefomgeving te hebben.

Dit doen we door in te zetten op sterke (be)leefbare dorpen en (stads)kernen waar het voor iedereen goed leven is met ruimte voor ontmoeting, kwalitatieve voorzieningen en groen.

Een solidaire (be)leefomgeving betekent ook solidariteit op een bovenlokale schaal door ruimtelijke afstemming tussen kernen in een netwerk. Bij kernversterking is het belangrijk om wonen en bijhorende voorzieningen evenwichtig te verdelen over het netwerk van kernen om inefficiënt ruimtegebruik te vermijden. We streven naar variatie en focus in een netwerk van kernen, rekening houdend met de identiteit en authenticiteit van elke kern.

Ten slotte staat ook solidariteit met de volgende generaties voorop in het streven naar een duurzame maatschappelijke groei. We kiezen ervoor om open ruimte niet zomaar verder aan te snijden en we focussen het beleid op de bebouwde ruimte, door steden en kernen met een goede duurzame bereikbaarheid en voorzieningen te versterken in functie van de uitbouw van een solidaire (be)leefomgeving.

In de praktijk

We zetten vooral in op de kleinstedelijke gebieden. Vanuit een geïntegreerde wonen/ruimte visie moet niet alleen de kwaliteit van de woning optimaal zijn maar moet ook de omgeving veilig zijn, aanzetten tot ontmoeting, rekening houden met natuurbeleving, tewerkstelling, recreatie...

We zetten samen met de lokale besturen in op het ondersteunen van zij die momenteel onvoldoende kansen krijgen om kwalitatief te kunnen wonen. We doen dit door op strategische plekken ondersteuning te bieden bij het ontwikkelen van huisvesting waarbij niet enkel de kwantiteit van belang is maar ook de kwaliteit.

We behouden ruimte om te experimenteren, waarbij we focussen op lokale besturen om op die manier het recht op wonen te vrijwaren voor iedereen. De kennis die we halen uit deze experimenten wordt uitgerold binnen de eigen diensten en directies maar ook binnen de hele provincie. We gaan samen op zoek naar plaatsen waar deze beproefde methodieken verder uitgerold kunnen worden.

Budget

Het budget voor dit beleidskader is voor de komende jaren van deze legislatuur begroot op:

- 2022: € 1 131 601
- 2023: € 1 197 500
- 2024: € 1 093 000
- 2025: € 1 063 000

Team

Binnen #planningkwadraat werkt het team Solidaire (be)leefomgeving aan de uitvoering van dit beleidskader. In totaal werkt er 10,16 VTE (cijfers van december 2021) personeel mee aan de realisatie van de doelstellingen.

Burchtdam Ninove

Inhoud project

Op de site van Fabelta langs de Dender zijn de industriële activiteiten een vijftiental jaar geleden volledig stopgezet. De Fabeltasite, die een grote oppervlakte omvat (9,5 ha) en gelegen is vlakbij het stadscentrum van Ninove, komt hierdoor vrij voor nieuwe ontwikkelingen. Deze site wordt samen met de omliggende zone (40 ha) de Burchtdamsite genoemd.

Dit project werkt een ontwikkelingsvisie uit voor de Burchtdamsite. Uitdagingen bij de ontwikkeling van dit gebied zijn de waterproblematiek waarmee de site wordt geconfronteerd (signaalgebied) en de moeilijke bereikbaarheid voor vracht- en autoverkeer. Dit gebied zal een nieuwe stedelijke wijk worden met wonen en wijkvoorzieningen binnen de stad Ninove. Het meest overstroombare gedeelte zal ingericht worden als stedelijk groengebied met natuurlijk karakter. De uitgangspunten van deze visie zijn opgenomen in een brownfieldconvenant* en zullen ook vertaald worden in een Provinciaal Ruimtelijk UitvoeringsPlan (PRUP).

Op basis van het brownfieldconvenant werd ontwerpend onderzoek gevoerd om te peilen naar de ruimtelijke en stedenbouwkundige mogelijkheden om de ambities van de partners waar te maken. Verder werd een rekenmodel opgemaakt om op een transparante wijze de lasten en lusten van het project zichtbaar te maken. Zo kan elke partner bijdragen tot de kost van een nieuwe Denderbrug in verhouding tot zijn belang in de realisatie van de brug.

BROWNFIELDCONVENANT

= via deze overeenkomst krijgen projectontwikkelaars en investeerders een aantal voordelen bij de ontwikkeling van braakliggende en onderbenutte bedrijventerreinen. Alle betrokken overheden, instanties en personen maken in die overeenkomst klare en duidelijke afspraken om een goede samenwerking en afstemming te bevorderen voor de realisatie van het gemeenschappelijk brownfieldproject.

Timing

Verschillende stappen werden reeds gezet: opmaak brownfieldconvenant, ontwerpend onderzoek, opmaak startnota voor het PRUP en organisatie van de publieke raadpleging. Nu ligt het planvormingsproces stil als gevolg van het ontbreken van een gemeenschappelijke visie tussen de partners over de ontwikkeling. Eens die er is zal de startnota en de raadpleging opnieuw gedaan moeten worden en zal het PRUP afgewerkt worden. Pas dan kan de ontwikkeling effectief beginnen. Een timing valt vooralsnog niet te geven.

Partners

- Provincie Oost-Vlaanderen: coördinatie
- Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Oost-Vlaanderen (POM)
- Stad Ninove
- BIG (Beaulieu International Group): eigenaar Burchtdamsite
- Departement Omgeving
- De Vlaamse Waterweg nv
- OVAM

Studiebureaus

- Maatontwerpers (ontwerpend onderzoek, afgerond)
- Antea (plan MER, bezig)
- Studiebureau nog te gunnen (opmaak PRUP)

Budget

ca. € 250 000 voor visievorming, opmaak PRUP, bijhorende studies en participatief traject

Speerpunten

- › **Omgaan met waterproblematiek**
De site wordt geconfronteerd met een waterproblematiek. In de visie blijft de zone die het meest overstroomt, groengebied. De hogere gedeeltes zullen wel ontwikkeld worden, maar op zo'n manier dat overstromingswater in de wijk kan binnendringen. Dit is een innovatief stedenbouwkundig concept.
- › **Klimaatneutraliteit**
Het is de ambitie om dit nieuwe stadsdeel vorm te geven als een klimaatneutrale wijk met hoge woonkwaliteit.
- › **Bereikbaarheid site**
De site zelf is moeilijk bereikbaar met gemotoriseerd verkeer. Er wordt onderzocht of de wijk kan ontsloten worden via een nieuwe brug over de Dender.
- › **Via participatie en stadsdebat**
Voor de concrete inrichting wordt een participatief traject opgezet met onder andere een stadsdebat.

Afbakening kleinstedelijk gebied Beveren

Inhoud project

De Provincie Oost-Vlaanderen werkt samen met de gemeente Beveren aan de afbakening van het kleinstedelijk gebied Beveren en zal hiervoor een Provinciaal Ruimtelijk UitvoeringsPlan (PRUP) opmaken. Het project bepaalt de grenzen van het stedelijk gebied en geeft aan waar een beleid van groei, concentratie en verdichting gewenst is en welke gebieden gevrijwaard moeten blijven van verdere stedelijke ontwikkelingen. De meerwaarde van de afbakening ligt in de combinatie van de afbakeningslijn en het actieprogramma.

Het afbakeningsproces van Beveren is een traject dat een vrij lange voorgeschiedenis kent en de komende jaren nog geconfronteerd zal worden met een aantal onzekerheden en thema's. Deze situeren zich (deels) buiten het proces dat door de Provincie zal gevoerd worden, maar hebben er wel degelijk een impact op. Daarom wordt ingezet op bijkomend onderzoek.

Eenzijds wordt in een traject met de gemeente en andere, professionele stakeholders gezocht naar de strategische krachtlijnen en ruimtelijke concepten voor het stedelijk gebied. De bedoeling is te komen tot een wervend verhaal, dat bruikbaar is in de communicatie over het kleinstedelijk gebied van Beveren.

Anderzijds worden een aantal onderzoeksvragen verder uitgediept, onder andere:

- Hoe verhouden de verschillende stedelijke kernen en wijken in Beveren zich ten opzichte van elkaar?
- Hoe worden de ruimtelijke principes uit de conceptnota Beleidsplan Ruimte vertaald naar Beveren?
- Hoe kan de mobiliteit gestructureerd worden om de interne en externe bereikbaarheid van Beveren te vergroten en hoe kan dit sturend werken voor de verdere ruimtelijke ordening?
- Hoe kunnen groenblauwe netwerken de stedelijke structuur bepalen en voldoende ruimte krijgen om de nodige ecosysteemdiensten te leveren aan het stedelijke metabolisme?
- Hoe wordt in dit stedelijk systeem omgegaan met bedrijvigheid (verweefbaar en niet-verweefbaar)?
- Welk soort woonomgeving wordt dit stedelijk gebied en hoe worden woonondersteunende functies hierin opgenomen?

We zien dit onderzoek als een middel om te komen tot een stevig samenwerkingsplatform met de gemeente Beveren en de bovenlokale instanties.

Partners

- Provincie Oost-Vlaanderen
- Gemeente Beveren
- Departement Omgeving

Studiebureau

Antea voor opmaak van de plan-MER

Budget

€ 201 000

Timing

2022: doorlopen participatietraject met professionele actoren en gunning PRUP-bestek
 2023: gunning en uitvoeren onderzoek mobiliteit en wonen + opmaken voorontwerp PRUP
 2023: openbaar onderzoek en definitieve vaststelling PRUP

Geef kleur aan je stad

Afbakening kleinstedelijk gebied

Geraardsbergen

Inhoud project

De Provincie Oost-Vlaanderen werkt samen met de stad Geraardsbergen aan de afbakening van het kleinstedelijk gebied Geraardsbergen.

Samen met de burgers gaan de Provincie en de stad op zoek naar antwoorden op vragen zoals:

- Tot waar reikt de stad en waar begint de open ruimte?
- Hoe wordt Geraardsbergen een stad waar het goed is om te wonen, te werken en te ontspannen?
- Hoe wordt Geraardsbergen een aangename winkelstad?
- Hoe kunnen de Provincie en de stad het toerisme verder ontwikkelen in Geraardsbergen?

De Provincie neemt dit project op zich omdat de resultaten een grote impact hebben op de omliggende steden en gemeenten. Een stad heeft namelijk een grote aantrekkingskracht op de regio. Mensen komen er winkelen, ontspannen, werken en wonen.

De Provincie koos voor een projectmatige aanpak van dit project en heeft het opgedeeld in drie fasen:

- **Fase 1**
Opmaak van sectorale studies over o.a. wonen, bedrijvigheid en winkelen.
- **Fase 2**
De resultaten van de studies worden vertaald in een ruimtelijke toekomstvisie voor de stad Geraardsbergen.
- **Fase 3**
Juridische verankering van de ruimtelijke visie via een Provinciaal Ruimtelijk UitvoeringsPlan (PRUP).

Partners

- Provincie Oost-Vlaanderen
- Stad Geraardsbergen
- Departement Omgeving, Vlaanderen

Studiebureaus

- IDEA Consult: opmaak detailhandelsstudie
- WES: opmaak economische studie
- Atelier Romain: opmaak woonstudie
- SWECO: opmaak ruimtelijke visie
- Kind en Samenleving: participatietraject met kinderen en jongeren
- Eco scan: opmaak plan-milieueffectenrapport

Budget

€ 600 000

Speerpunten

In een ambitietekst formuleerde de stuurgroep (Provincie Oost-Vlaanderen, Stad Geraardsbergen en Departement Omgeving, Vlaanderen) hun ambities voor dit project.

- > Groei concentreren in steden
- > Gezonde en leefbare kleine stad
- > Slim ruimtegebruik
- > Klimaatneutraliteit
- > (Dender) water in de stad
- > Afstemmen met en versterken van gelijklopende projecten
- > Geraardsbergen binnen de invloedssfeer van Brussel
- > Identiteit en authenticiteit van Geraardsbergen
- > De stad is van iedereen
- > Participatie en communicatie

Timing

De opmaak van het PRUP is bezig. In mei en juni 2021 werd de publieke raadpleging van de startnota georganiseerd met nadien de opmaak van de scopingnota. Die zou begin 2022 klaar moeten zijn. Een voorontwerp van PRUP kan tegen begin 2023 afgerond worden indien de partners snel tot een gemeenschappelijke visie komen. Daarna start de goedkeuringsprocedure die ongeveer een jaar duurt. Het PRUP kan in werking treden tegen het voorjaar van 2024.

Afbakening kleinstedelijk gebied Wetteren

Inhoud project

De Provincie Oost-Vlaanderen en lokaal bestuur Wetteren onderzoeken via een afbakeningsproject de verdere ontwikkeling van het stedelijke gebied in Wetteren en haar functies. De afbakening vormt de grens tussen het stedelijke gebied (waar verdere ontwikkelingen gestimuleerd worden) en het buitengebied (waar natuur, landbouw en eventuele bebouwingvormen een eigen groeiritme hebben).

Het project wil volgende vragen beantwoorden:

- Tot waar reikt de stad en waar begint de open ruimte?
- Hoe zorgen we ervoor dat Wetteren een stedelijke gemeente is waar het goed is om te wonen, werken, ontspannen, ...?
- Wat is de ruimtelijke toekomstvisie voor Wetteren en wat is de relatie met omliggende steden en gemeenten?

Woningprogrammatie, bovenlokale mobiliteit en eventuele uitbreiding van regionale bedrijvigheid zijn hierbij belangrijke thema's.

Eind 2021 wordt een woonbehoeftestudie uitgevoerd waarvan we begin 2022 resultaten mogen verwachten. Het afbakeningstraject zal ook participatief getoetst worden.

Momenteel lopen er twee projecten: Masterplan Scheldepark Oost en de Noord-Zuidverbinding, die nauw met de afbakening verbonden zijn en elkaar zullen beïnvloeden en versterken.

Timing afbakeningsproces

De opmaak van het PRUP start begin 2022. De startnota kan afgewerkt worden tegen het najaar van 2022 waarna de publieke raadpleging kan doorgaan. Dat zou in de winter van 2022 - 2023 doorgaan. Tegen de winter van 2024 zou er een voorontwerp van PRUP zijn en een jaar later een definitief goedgekeurd PRUP.

Deelproject Masterplan Scheldepark Wetteren

Aan de Scheldeoevers in het centrum van Wetteren zijn woonzorgcentra, scholen, bedrijven en woonontwikkelaars op zoek naar extra ruimte. Het Scheldepark, tussen de open ruimte en het centrum, speelt een belangrijke rol in de verdere ruimtelijke ontwikkeling van Wetteren. Om die ontwikkeling gecoördineerd te laten verlopen, wordt een nieuw project opgezet: Masterplan Scheldepark.

In een samenwerkingsovereenkomst komen de Provincie en lokaal bestuur Wetteren overeen om alle ruimtelijke ambities in het projectgebied op elkaar af te stemmen. Het masterplan moet bepalen welke functies gewenst en ruimtelijk haalbaar zijn en hoe we die in harmonie met de brede omgeving kunnen vormgeven. Dit project werkt participatief aan een masterplan en een bijhorende realisatieovereenkomst zodat de realisatie snel kan starten.

Timing

Dit project werd opgestart op 1 april 2021. De eerste participatiemomenten zijn achter de rug en het volledige traject loopt minstens tot september 2022.

Deelproject Noord-Zuidverbinding

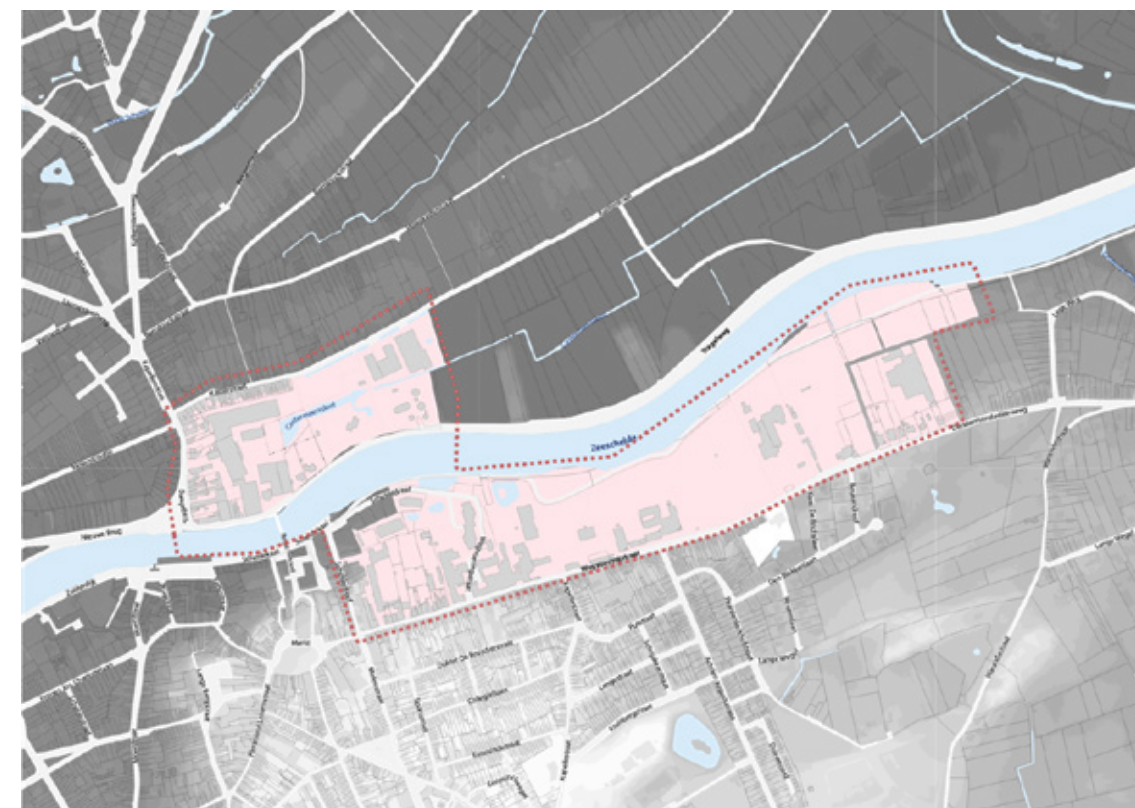
In Wetteren zijn er verschillende lokale en bovenlokale mobiliteitsontsluitingen die beter georganiseerd kunnen worden. Op dit ogenblik doet zich een opportuniteit voor doordat zowel de brug over de Schelde als de spoorwegovergang over de lijn Wetteren – Gent onderzocht worden. Dit project heeft als doelstelling om een tracé aan te duiden om in Wetteren een kwalitatieve mobiliteitsontsluiting te realiseren voor zowel lokaal als bovenlokaal verkeer. Een ontsluiting die bovendien ruimtelijk wenselijk, inpasbaar en technisch realiseerbaar is.

Deze 'Noord-Zuidverbinding' vormt een ontsluiting die zowel een passage van de bestaande spoorweg als van de Schelde met elkaar verbindt én aanhaakt op de bestaande (boven)lokale wegen.

In een samenwerkingsovereenkomst kiezen de partners ervoor om samen een masterplan op te maken. Dat masterplan moet bepalen welk traject realiseerbaar, ruimtelijk haalbaar en wenselijk is.

Timing

Dit project werd opgestart op 1 september 2021 en loopt minstens 14 maanden.

Partners

Afbakening

- Provincie Oost-Vlaanderen
- Gemeente Wetteren
- Gemeente Melle
- Departement Omgeving

Masterplan Scheldepark Wetteren

- Provincie Oost-Vlaanderen
- Gemeente Wetteren

Noord-Zuidverbinding

- Provincie Oost-Vlaanderen
- Gemeente Wetteren

Primaire actoren Noord-Zuidverbinding

- Agentschap Wegen en Verkeer
- Departement Mobiliteit en Openbare Werken
- De Vlaamse Waterweg
- Infrabel
- Departement Omgeving

Studiebureaus

Afbakening

De woonbehoeftestudie als onderdeel van het voorbereidend onderzoek voor de afbakening van het kleinstedelijk gebied werd gegund aan Atelier Romain.

Masterplan

Voor het Masterplan Scheldepark Wetteren werd de opdracht gegund aan een consortium dat werkt aan het ontwerpend onderzoek, het participatietraject en de financiële doorrekening. Het consortium bestaat uit PlusOffice, OTO Landscape, Endeavour en Leidsman.

Budget

Afbakening

- opmaak PRUP: € 125 000
- opmaak plan-MER: € 125 000

Masterplan Scheldepark

- € 270 550

Noord-Zuidverbinding

- € 198 600

Speerpunten

› Afbakening

- Woonprogrammatie
- Bovenlokale mobiliteit
- Stedelijk functioneren
- Participatief traject

› Masterplan

- Ontwerpend onderzoek aan de hand van inventarisatie en analyse van bestaande visies, lopende processen en uitdagingen op het terrein. Daarbij wordt rekening gehouden met financiële haalbaarheid, realiseerbaarheid en beeldkwaliteit. Rode draad doorheen het proces zijn de 11 principes opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst tussen de partners.
- **Participatief traject**
Van bij de start van het project betrekken de partners relevante actoren en gebruikers van het gebied. Het ontwerpend onderzoek met ruimtelijke scenario's wordt participatief getoetst en krijgt vorm doorheen het co-creatieve proces.
- **Realisatiegericht**
Doelstelling is om te komen tot een masterplan voor het projectgebied waarbij de partners in een realisatieovereenkomst vastleggen hoe het masterplan uitgevoerd wordt.

› Noord-Zuidverbinding

- Ontwerpend onderzoek volgens de principes van de samenwerkingsovereenkomst. Daarbij worden ruimtelijke, milieu- en mobiliteitsfactoren in kaart gebracht en wordt de realiseerbaarheid (technisch, financieel) van het plan meegerekend.
- **Participatief traject**
Van bij de start van het project betrekken de partners relevante actoren en gebruikers (burgers) van het gebied. Het ontwerpend onderzoek met ruimtelijke scenario's wordt participatief getoetst en krijgt vorm doorheen het co-creatieve proces.
- **Realisatiegericht**
Doelstelling is om te komen tot een masterplan voor het projectgebied waarbij de partners in een realisatieovereenkomst vastleggen hoe het masterplan uitgevoerd wordt.

RUP 'Linkeroever' Oudenaarde

Inhoud project

De Provincie Oost-Vlaanderen en de stad Oudenaarde werken samen verder aan een nieuwe ruimtelijke invulling voor het gebied Oudenaarde Linkeroever. We stemmen alle ruimtelijke ambities op elkaar af in de opmaak van het Gemeentelijk Ruimtelijk UitvoeringsPlan (GRUP) 'Linkeroever'. Ook toetsen we de opmaak van het RUP af aan het Ruimtelijk Raamwerk Oudenaarde Linkeroever – Circulair Scheldepark. Dat werd goedgekeurd door de gemeente- (25/02/2019) en provincieraad (25/03/2019).

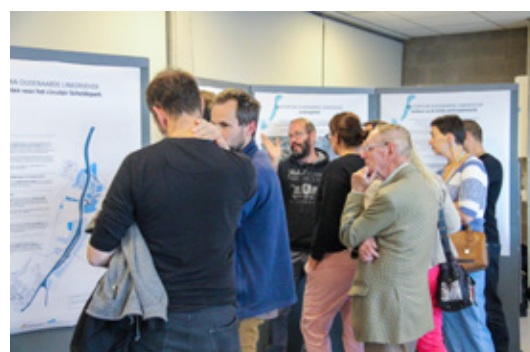
Wat zijn de ruimtelijke vragen?

- De sites Santens en Alvey vragen om een nieuwe invulling. Bovendien willen de Steenbakkerij Vande Moortel en het sportcentrum uitbreiden.
- We bekijken ook het gebied op de rechteroever in functie van de landschappelijke samenhang van beide Schelde-oeveren.

We betrekken burgers, organisaties, verenigingen, overheidsinstanties en eigenaars bij de opmaak van de plannen. Zo legden we hen de eerste ontwerp schetsen voor de sites Santens en Alvey en de Steenbakkerij Vande Moortel voor. We gebruikten de verzamelde input om de ontwerpen verder te verfijnen. Die ontwerpen en het Ruimtelijk Raamwerk Oudenaarde Linkeroever – Circulair Scheldepark waren de voorbereidingen voor de opmaak van het Gemeentelijk Ruimtelijk UitvoeringsPlan (GRUP) Linkeroever.

De eerste stap in de opmaak van het GRUP 'Linkeroever' was het schrijven van de start- en procesnota. Het college van burgemeester en schepenen van Oudenaarde keurde de startnota goed op 11 januari 2021. De raadpleging en de adviesvraag over de startnota liepen van 22 februari 2021 tot en met 22 april 2021. In het najaar van 2021 maakte het planteam de scopingnota op op basis van de binnengekomen reacties en adviezen.

Vanaf 2022 maakt het planteam vervolgens het voorontwerp RUP op en onderzoeken we ook de mogelijke effecten van de nieuwe ontwikkelingen op het milieu. Die resultaten bundelen we in een plan-milieueffectrapport (plan-MER). Indien nodig passen we de plannen aan. Daarna zal de gemeenteraad het ontwerp RUP voorlopig vaststellen.

Partners

- Stad Oudenaarde
- Provincie Oost-Vlaanderen

Budget

€ 70 785 (opmaak plan-MER)

Speerpunten

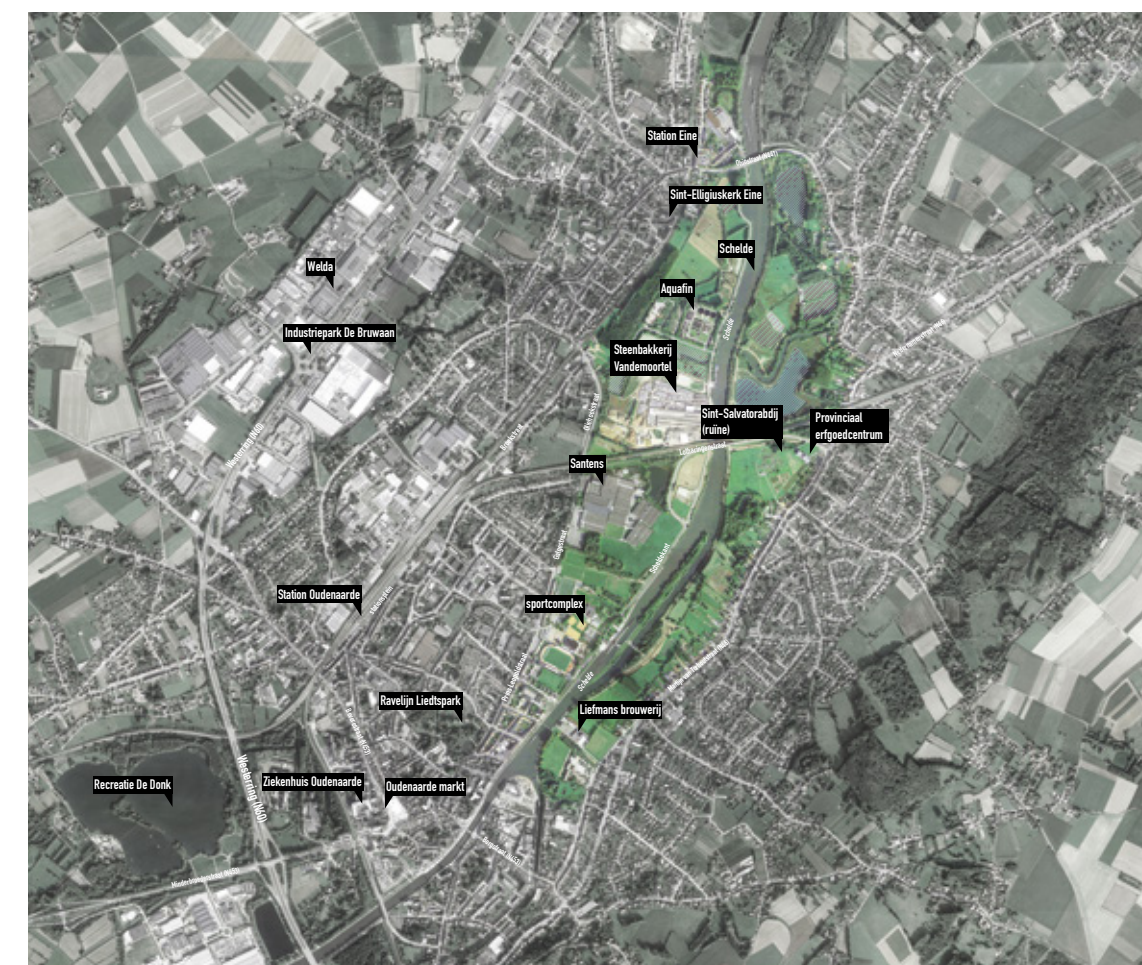
- › **Geïntegreerd ontwerpend onderzoek**
Binnen het project werken de partners aan een kwalitatief ruimtelijk ontwerp, waarbij ze ook rekening houden met milieu- en mobiliteitsaspecten, (financiële) haalbaarheid en beeldkwaliteit.
- › **Participatief traject**
Van bij de start van het project betrekken de partners relevante actoren en de ruime bevolking.
- › **Realisatiegericht**
Niet enkel de planning maar ook de effectieve realisatie krijgt de nodige aandacht.

Studiebureau

Milvius – Eco-scan (opmaak plan-MER)

Timing

Najaar 2021: Scopingfase
 Voorjaar 2022: Fase voorontwerp
 Midden - najaar 2022: Fase ontwerp (inclusief openbaar onderzoek)
 Voorjaar 2023: Fase definitief plan

Adviseren en ondersteunen van lokale besturen inzake woonbeleid

Inhoud project

Vanuit de expertise die de Provincie doorheen de jaren heeft opgebouwd ondersteunt en adviseert ze lokale besturen inzake hun woonbeleid.

Door actief deel te nemen aan lokale en intergemeentelijke woonoverleggen en op zoek te gaan naar samenwerkingen tussen interne en externe partners zet de Provincie in op het vergaren van kennis en expertise en het adviseren van lokale besturen. Die kennis en expertise wordt op haar beurt verspreid aan de hand van het inrichten van studiedagen en vormingen op maat en/of op vraag van de woonactoren, procesbegeleiding van gemeenten, het organiseren van infomomenten, het uitsturen van nieuwsbrieven, ... Hierbij wordt nagedacht over de instrumenten en methodieken die reeds ter beschikking zijn zoals Provincies in cijfers, de resultaten van de experimentele woonprojecten, inzichten uit ruimtelijke projecten,...

We geven impulsen aan het lokaal woonbeleid door actieve ondersteuning van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden Wonen onder meer door het ondersteunen van projecten die voorvloeien uit hiaten binnen de werking van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. We werken ook samen met het agentschap Wonen Vlaanderen voor de organisatie van overlegtafels.

Partners

Coördinatoren van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden wonen, lokale woonambtenaren, sociale huisvestingsmaatschappijen en verhuurkantoren, agentschap Wonen Vlaanderen, provinciale diensten, zowel Oost-Vlaamse diensten als van de andere provincies, ...

Budget

€ 43 000 (€ 30 000 voor projecten, € 13 000 werkingsbudget)

Speerpunten

- > Opbouwen van kennis en expertise
- > Verspreiden van informatie, instrumenten, werkmodellen, methodieken, ...
- > Deskundigheidsbevordering, ervaringsuitwisseling
- > Opbouwen en onderhouden van netwerken
- > Ondersteunen van lokale besturen
- > Samenwerking bevorderen

Timing

Deze actie loopt gedurende de volledige legislatuur.

GeWOONtebreker

Inhoud project

GeWOONtebreker is een participatief project dat zoekt naar een duurzame gedragsverandering op vlak van wonen. Ze biedt het model en de handvaten voor een duurzaam en toekomstgericht lokaal woonbeleid. Via bijvoorbeeld een burgerbevraging kijken we waar gedragsverandering mogelijk en wenselijk is en hoe dit gerealiseerd kan worden.

Inhoudelijk kan het proces over verschillende aspecten gaan:

- Densiteit: Hoe kunnen burgers elkaar warm maken om dichterbij elkaar te wonen en de ruimte beter te gebruiken zonder in te boeten aan levens- en woonkwaliteit?
- Collectiviteit: Hoe kunnen burgers zich organiseren zodat ze meer gaan delen? Dat kan gaan over buitenruimte, maar evenzeer over auto's of een grasmachine.
- Slimme locatie: Hoe kunnen burgers meehelpen om de gemeente zodanig te organiseren dat iedereen vlot toegang heeft tot scholen, winkels, ontspanningsmogelijkheden, ...?

Met de gemeente stellen we eerst vast wat het doel is van het participatieproces. Welke aansluiting met andere projecten hebben we, welke zone nemen we onder de loep? We bepalen dan één thema of focus om mee aan de slag te gaan. Vervolgens stellen we samen de participatiegraad vast en brengen we de belanghebbenden in kaart. Met de gemeente spreken we af wat de timing zal zijn en hoe zij over het proces zullen communiceren. We vragen een actief engagement van het college en we vragen de gemeente in te staan voor de praktische organisatie van participatiemoment. Als de participatiemedewerkers van de gemeente ondersteuning nodig hebben bij de organisatie, biedt de Provincie hier hulp aan.

Tot slot evalueren we samen het traject: wat hebben we bereikt en hoe is het proces verlopen? De gemeente schrijft beleidsaanbevelingen waarmee zij veranderingen in het woongedrag willen stimuleren. De gemeenten gaan nadien aan de slag met deze aanbevelingen om zelfstandig veranderingen in het woongedrag te stimuleren.

Partners

- Provincie Oost-Vlaanderen
- Gemeente of stad
- Intergemeentelijke samenwerking

Budget

Het maximumbudget is €10 000,- per traject, maar is afhankelijk van de opzet en grootte van het traject. De gemeente voorziet 1/3 van het budget en de Provincie draagt 2/3 van het budget bij. Ook workshops en toelichtingen kunnen we op vraag voorzien.

Alle Oost-Vlaamse gemeenten die een omgevingscontract hebben, kunnen dit proces starten.

Speerpunten

- › **Op maat gemaakt traject voor de gemeente**
Elke gemeente heeft te maken met haar eigen uitdagingen en verdient daarom een eigen traject. Ook bij vergelijkbare uitdagingen heeft elke gemeente een eigen focus en accenten die zij kunnen leggen op het traject.
- › **Inzetten op betrokkenheid en participatie van bewoners**
Om uitdagingen aan te pakken, maken we de bevolking en het bestuur bewust van de uitdaging. Hierdoor ontstaat een groter draagvlak om de uitdaging aan te pakken en stimuleren we een creatief proces om tot oplossingen te komen.
- › **Woonuitdagingen benaderen vanuit een transversale visie**
Wonen gaat verder dan de voordeur. Daarom bekijken we de woonuitdagingen vanuit verschillende kanten: hoe gaan we om met open ruimte en kernversterking? Hoe zorgen we voor geschikte woonplaatsen voor zowel singles als gezinnen met drie kinderen? Mobiliteit van huis naar bijvoorbeeld winkels en de apotheek speelt ook een rol in dit traject.

Timing

De gemeente Wetteren heeft in 2021 als eerste gemeente in Oost-Vlaanderen een geWOONtebreker-project opgezet. Het project liep van mei tot en met december. Begin april zal een inspiratienota met beleidsaanbevelingen voor een duurzame gedragsverandering gepubliceerd worden.

Sociale huisvestingsmaatschappijen

Inhoud project

Het provinciebestuur is venoot in de sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) en zet in op het ondersteunen van haar raadsleden die het mandaat van bestuurder opnemen. Dit o.a. door middel van een vraaggestuurd aanbod van vormingen en studiemomenten. Ook het technisch forum van SHM's wordt ondersteund.

Daarnaast wordt een opkrikken van de renovatiegraad van sociale woningen nagestreefd. Zo werd in het kader van het Oost-Vlaams klimaatfonds in samenwerking met het Steunpunt Duurzaam Wonen en Bouwen een project uitgerold dat SHM's de mogelijkheid biedt om een beroep te doen op het gratis renovatieadvies van de Provincie.

Tot slot wordt een verdere verspreiding en uitrol nagestreefd van de relevante resultaten die werden bekomen vanuit de experimentele woonprojectenregeling. Dit is o.m. het geval voor het leegstandsproject van het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW), dat een tijdelijke bewoning van leegstaande sociale woningen door kwetsbare doelgroepen beoogt.

Partners

Het provinciebestuur neemt een vennootschap op binnen de SHM's.
Een andere partner is de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (of VMSW).

Budget

In het meerjarenplan wordt € 3 000 per jaar voorzien in functie van studiedagen en vorming.
Voor 2020 en 2021 werd telkens een bedrag van € 13 500 toegekend vanuit het klimaatfonds om de maatschappijen 5 gratis renovatieadviezen per jaar te kunnen aanbieden.

Speerpunten

- > Aan de hand van een vraaggestuurd aanbod kennis verspreiden onder raadsleden-bestuurders.
- > Opkrikken van de renovatiegraad van sociale woningen. Dit o.a. door aan de hand van middelen uit het klimaatfonds het gratis renovatieadvies van de Provincie ook open te stellen voor huisvestingsmaatschappijen. In 2020 en 2021 werden zo in totaal 10 renovatieadviezen aangeboden.
- > Verspreiding en uitrol binnen de sector van de relevante resultaten die werden bekomen vanuit de experimentele woonprojectenregeling.

Sociale verhuurkantoren

Inhoud project

Sociale verhuurkantoren (of kortweg SVK's) nemen woningen in huur op de private huurmarkt en verhuren deze verder aan de meest kwetsbare gezinnen op de woonmarkt. Zo wordt het voor woonbehoeftige gezinnen mogelijk om tegen een redelijke huurprijs een kwaliteitsvolle woning te huren. Anderzijds is verhuren via een SVK ook zorgeloos voor de eigenaar, die zo zeker is van een stipte huurbetaling, minder administratieve rompslomp en tevens van een aantal financiële extra's kan genieten i.k.v. renovatie waar hij anders geen aanspraak zou op maken.

Het provinciebestuur zet met een subsidiereglement in op de groei van het patrimonium van de SVK's, maar ook op het gebiedsdekkend maken van hun werking in Oost-Vlaanderen. Enkele jaren terug werd vastgesteld dat Oost-Vlaanderen op die vlakken behoorlijk wat achterstand had opgelopen t.o.v. de andere provincies. Doelstelling op lange termijn is minstens het Vlaamse gemiddelde aantal SVK-woningen per 1000 huishoudens te evenaren en de witte vlekken in Oost-Vlaanderen weg te werken (ofwel gemeenten waar geen SVK werkzaam is). Naast de subsidielijng werd er in samenwerking met de sector ook een promotiecampagne uitgewerkt met allerhande materiaal waar de SVK's gebruik kunnen van maken.

‘Wij hebben tijd voor de dingen die ons boeien.’ - Yoke & Guy

‘Wij verhuren via een sociaal verhuurkantoor en dat is écht zorgeloos verhuren:

- we zijn elke maand zeker van onze huur, ook als het pand leeg staat,
- we genieten van financiële extra's, zoals premies en een belastingvoordeel,
- er is weinig administratieve rompslomp: het kantoor zorgt voor huurder en woning.

Het sociaal verhuurkantoor werkt eigenlijk voor óns.’

Verhuur zonder zorgen via een sociaal verhuurkantoor.

Op zoek naar een sociaal verhuurkantoor in jouw buurt? Surf naar www.oost-vlaanderen.be/socialeverhuurkantoren

Partners

Belangrijkste partners van de SVK's zijn: de Vlaamse overheid en de lokale besturen, die zorgen voor financiële en andere vormen van ondersteuning en de private eigenaars die hun woningen ter beschikking stellen. Verder werken de SVK's ook samen met sociale economie-initiatieven en partners zoals het Pandschap, die het mogelijk maken ook in te zetten op het segment van de woonmarkt dat aan renovatie toe is.

Budget

In het provinciaal meerjarenplan werd een budget van € 300 000 per jaar voorzien.

Speerpunten

- › Groei: een aantal jaren terug lag het jaarlijks groeipercentage van de Oost-Vlaamse SVK's ver onder het Vlaamse gemiddelde. Sinds de provinciale subsidielijng zijn de Oost-Vlaamse SVK's echter met stip de sterkste stijgers in hun sector geworden. Bedoeling is dat deze trend zich ook in de toekomst kan blijven verderzetten.
- › Hieraan gekoppeld is de doelstelling om op termijn minstens het Vlaamse gemiddelde aantal SVK-woningen per 1000 huishoudens te evenaren. Op dat vlak heeft Oost-Vlaanderen immers nog steeds een achterstand t.o.v. de andere provincies.
- › Tevens wordt ingezet op het gebiedsdekkend maken van het aanbod in Oost-Vlaanderen. Ook wat dat betreft heeft sinds de aanvang van de provinciale ondersteuning een inhaalbeweging plaatsgevonden. Zo is de dekkingsgraad gestegen van 69% tot 93%. Op heden zijn er nog 4 gemeenten die niet zijn aangesloten bij een SVK. Bedoeling is dat op termijn huurders en eigenaars in elke Oost-Vlaamse gemeente beroep kunnen doen op een SVK-werking.

Timing

Voor 1 november van elk (kalender)jaar kunnen de SVK's een subsidieaanvraag indienen voor het komende projectjaar dat telkens loopt van 2 november tot en met 1 november van het daarop volgende (kalender)jaar.

Subsidie voor experimentele woonprojecten in Oost-Vlaanderen

Inhoud

Deze subsidielijin wil innoverende projecten stimuleren rond 'meegroeiwonen', 'gemeenschappelijk wonen', 'aangepast wonen voor bijzondere doelgroepen' en 'wonen in leefbare en duurzame wijken'. De projecten spelen in op tekorten en maatschappelijke noden in Oost-Vlaanderen en versterken zo de Oost-Vlaamse woonmarkt.

Doelgroep & partners

De subsidielijin is bedoeld voor openbare besturen en organisaties die projecten willen ontwikkelen binnen de bovenvermelde thema's.

Budget

€ 350 000

Voorwaarden

De projectaanvragen worden getoetst aan de voorwaarden die te vinden zijn in het provinciaal reglement, zie <https://oost-vlaanderen.be/wonen-en-leven/bouwen-en-wonen/subsidie-voor-experimentele-woonprojecten-in-oost-vlaanderen.html>

Hierbij de voornaamste:

- Het project heeft een uitsluitend grondgebonden karakter (dit betekent dat het project binnen de gewestbevoegdheden valt);
- het voldoet aan de doelstellingen van artikel 1.1.4. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;
- het formuleert een antwoord op een herkenbare maatschappelijke nood of lacune op het vlak van wonen;
- het is innovierend voor Oost-Vlaanderen. Dit betekent dat het project een oplossing biedt voor een woonnood. Voor deze woonnood zijn nog geen oplossingen aangereikt door Vlaanderen;
- het is een experiment in het woonbeleid. Na het project kan er een bijsturing komen van de regelgeving en/of kan het project ingeschakeld worden in het regulier Vlaams of provinciaal beleid;
- het is klimaatgezond;
- het houdt rekening met compactheid, aanpasbaarheid en multifunctioneel gebruik van gebouwen;
- het heeft een visie op de leefbaarheid van het project op langere termijn.

De administratie en een externe adviescommissie beoordelen de aanvragen en leggen een voorstel voor aan de deputatie; deze neemt de beslissing ten gronde.

Timing

Dit reglement werd in 2021 voor de laatste keer toegepast. Goedgekeurde projecten kunnen nog een verlengingsaanvraag indienen.

Realisatietrajecten Solidaire (be)leefomgeving

Inhoud

We zien een belangrijk snijvlak tussen de beleidsdomeinen ruimtelijke planning en wonen. Door op de juiste plekken te voorzien in kwalitatief wonen, creëren we een solidaire (be)leefomgeving. Kwalitatief wonen is méér dan een huis van goede kwaliteit. Het veronderstelt aandacht voor de ruimere omgeving, met aandacht voor groenblauwe netwerken, het voorzien van voldoende open ruimte, ruimte die ontmoeting stimuleert en waarbij rekening gehouden wordt met kwetsbare doelgroepen. Kwalitatief goed wonen veronderstelt ook directe aansluiting bij allerlei basisvoorzieningen (voeding, kinderopvang, zorg, scholen, enz...) en goede bovenlokale verbindingen.

Vanuit die opportuniteit gaan we binnen lopende trajecten op zoek naar kansen om tot realisatie van wonen te komen op de juiste plek waarbij we specifiek focussen op kwetsbare doelgroepen.

We bouwen een tweede piste uit die subsidie voorziet voor lokale besturen, sociale huisvestingsmaatschappijen en andere woonactoren waarbij wordt ingezet op woonegelegenheden voor kwetsbare doelgroepen.

Partners

Openbare besturen, woonactoren, projectpartners uit lopende projecten, interne cellen binnen de dienst Ruimtelijke Planning,...

Budget

€ 1 000 000

Speerpunten

- > Realisatie van woningen voor kwetsbare doelgroepen
- > Passend binnen het provinciaal kader
- > Met aandacht voor de ruime omgeving

Timing

Lopende trajecten onderzoeken op mogelijkheden om in te zetten op het realiseren van woningen voor kwetsbare doelgroepen rekening houdend met de ruimere omgeving is een steeds weerkerende vraag die bij elk lopend en elk nieuw traject onderzocht wordt.

De subsidie zal vanaf 2022 toegekend worden.

Transitie naar een circulaire samenleving

Beleidsdoelstellingen

Traditioneel begrijpen we circulariteit als een economische term waarbij eindproducten na een gebruiksfase opnieuw grondstoffen worden. Een circulaire economie is dan een gesloten systeem dat veel minder beroep doet op hulpbronnen en waarin afval als grondstof wordt ingezet. In het Provinciaal Ruimtelijk Beleidsplan geven we een bredere invulling aan het begrip circulariteit onder de noemer 'transitie naar een circulaire samenleving'.

Circulariteit is namelijk ook het duurzaam en efficiënt organiseren van de beschikbare ruimte. Ruimte is immers een eindige hulpbron. In een circulaire samenleving beperken we zoveel mogelijk bijkomend ruimtebeslag en hergebruiken we terreinen of zetten we ze in voor verschillende functies. Tegelijk herstellen we het evenwicht tussen ruimte voor ecosysteem(diensten) en ruimte voor maatschappelijke activiteiten.

Naast een efficiënt ruimtegebruik op zich, is het doordacht lokaliseren van functies even belangrijk. Door een goed locatiebeleid dragen we bij tot het optimaliseren van stromen en zorgen we ervoor dat plekken een schakelfunctie vervullen in bv. de korte voedselketen, in het energiesysteem of in de materialenkringloop.

In de praktijk

De operationele acties van het team Circulair zijn in grote lijnen op te delen in twee groepen:

- Geïntegreerde planningsprocessen voor de participatieve opmaak van Provinciale Ruimtelijke UitvoeringsPlannen (PRUP's) voor het voorzien van ruimte voor circulaire regionale bedrijvigheid
- Circulaire programmatorische acties.

De circulaire planningsprocessen zetten in op:

- reconversie (PRUP 'Ruien Centraal', PRUP 'Briel Dendermonde' en PRUP 'Westakkers')
- de ontwikkeling van EHUBt's of energieHUB's op bedrijventerreinen (PRUP 'EHUBt Balgerhoeke' en PRUP 'Ruien Centraal')
- de verbetering van de (multimodale) ontsluiting (PRUP 'Briel Dendermonde', PRUP 'Ruien Centraal', PRUP 'EHUBt Balgerhoeke' en PRUP 'BEK Kruisem-Zulte')
- het optimaal benutten van restruimte (PRUP 'BEK Kruisem-Zulte' en PRUP 'Bedrijvigheid Oudenaarde')
- het schrappen van slecht gelegen ruimte voor regionale bedrijvigheid (PRUP 'Bedrijvigheid Oudenaarde')
- het aanpakken van de baanwinkelproblematiek (PRUP 'Baanwinkels N70').

De circulaire programmatorische acties zetten in op:

- een algemene aanpak rond EHUBt's of energieHUB's op bedrijventerreinen
- een algemene aanpak rond energiemakelaars (project DOEN)
- een algemene aanpak rond de reconversie van onderbenutte zones (met ondersteuning van de Gemeente Laarne bij het brownfieldproject Microfibres).

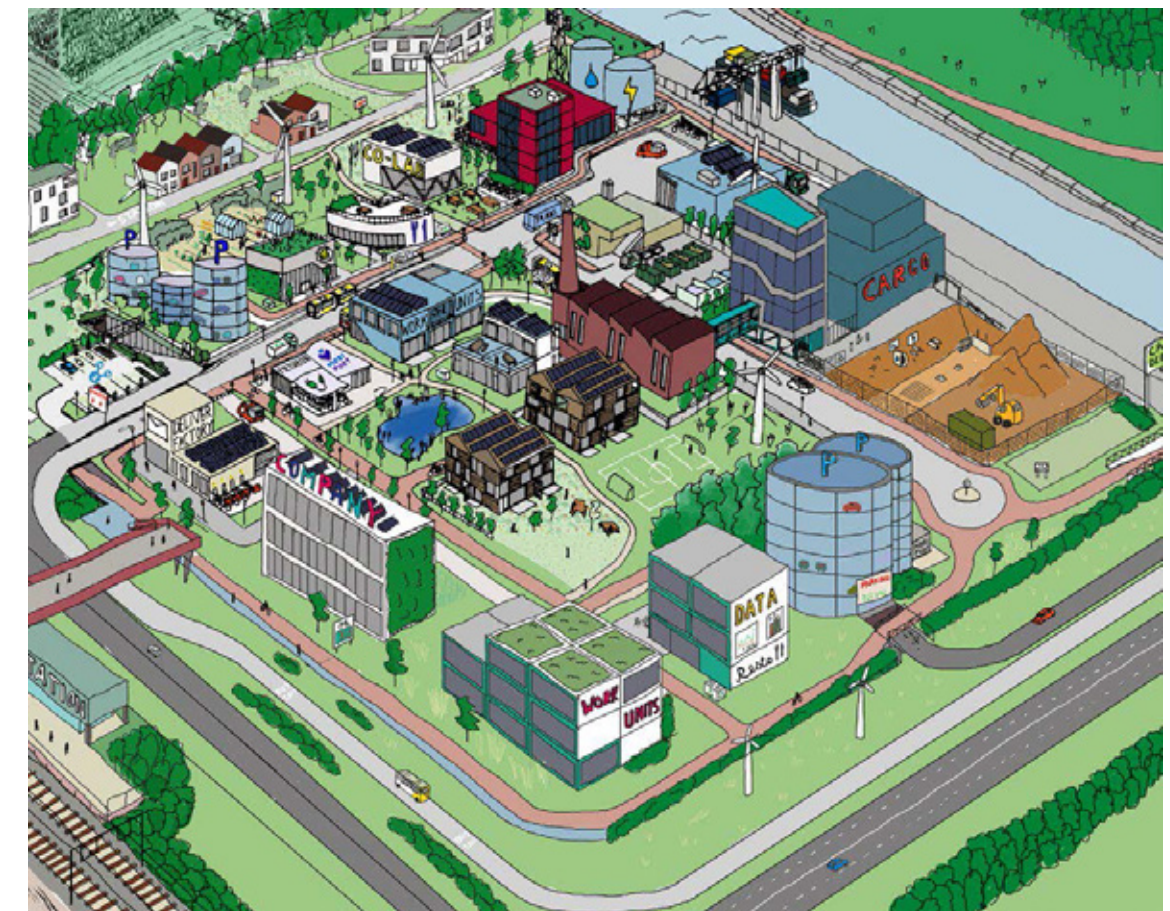
Budget

Het budget voor dit beleidskader is voor de komende jaren van deze legislatuur begroot op:

- 2022: € 344 000
- 2023: € 288 000
- 2024: € 206 000
- 2025: € 206 000

Team

Binnen #planningkwadraat werkt het team Circulair aan de uitvoering van dit beleidskader. In totaal werkt er 4,01 VTE (cijfers van december 2021) personeel mee aan de realisatie van de doelstellingen.

Onderzoek en begeleiding voor de realisatie van 'EHUBTs'

Inhoud project

Duurzame en hernieuwbare energiebronnen zijn niet altijd beschikbaar wanneer wij ze nodig hebben. Een nieuw energiesysteem zal dus ook moeten voorzien in (tijdelijke) opslag van energie tot wanneer die kan gebruikt worden of omslag van energie naar een vorm die nodig is. Elektriciteit-, warmte- en transport moeten gekoppeld worden aan elkaar en op de knooppunten van deze sectoren ontstaan nieuwe vormen van flexibiliteit. Bedrijventerreinen kunnen hierbij een sleutelrol krijgen. Een energiehub op bedrijventerreinen (EHUBt) is een locatie waar energiestromen samenkomen: op eigen terrein en uit het productieve landschap waarmee ze in verbinding staan ontvangen ze massa's hernieuwbare en duurzame energie. Op de EHUBTs kan die energie opgeslaan en omgeslaan worden om op het juiste moment, in de juiste vorm vrij te geven aan de steden, kernen en transportnetten daarrond.

De EHUBt is een essentiële bouwsteen in de regionale Energielandschapsvisies 2050 die de Provincie Oost-Vlaanderen mee ontwerpt en onderzoekt. Begeleiding is lopende om een EHUBt te realiseren in Balgerhoeke (Eeklo) en Ruijn (Kluisbergen).

Partners

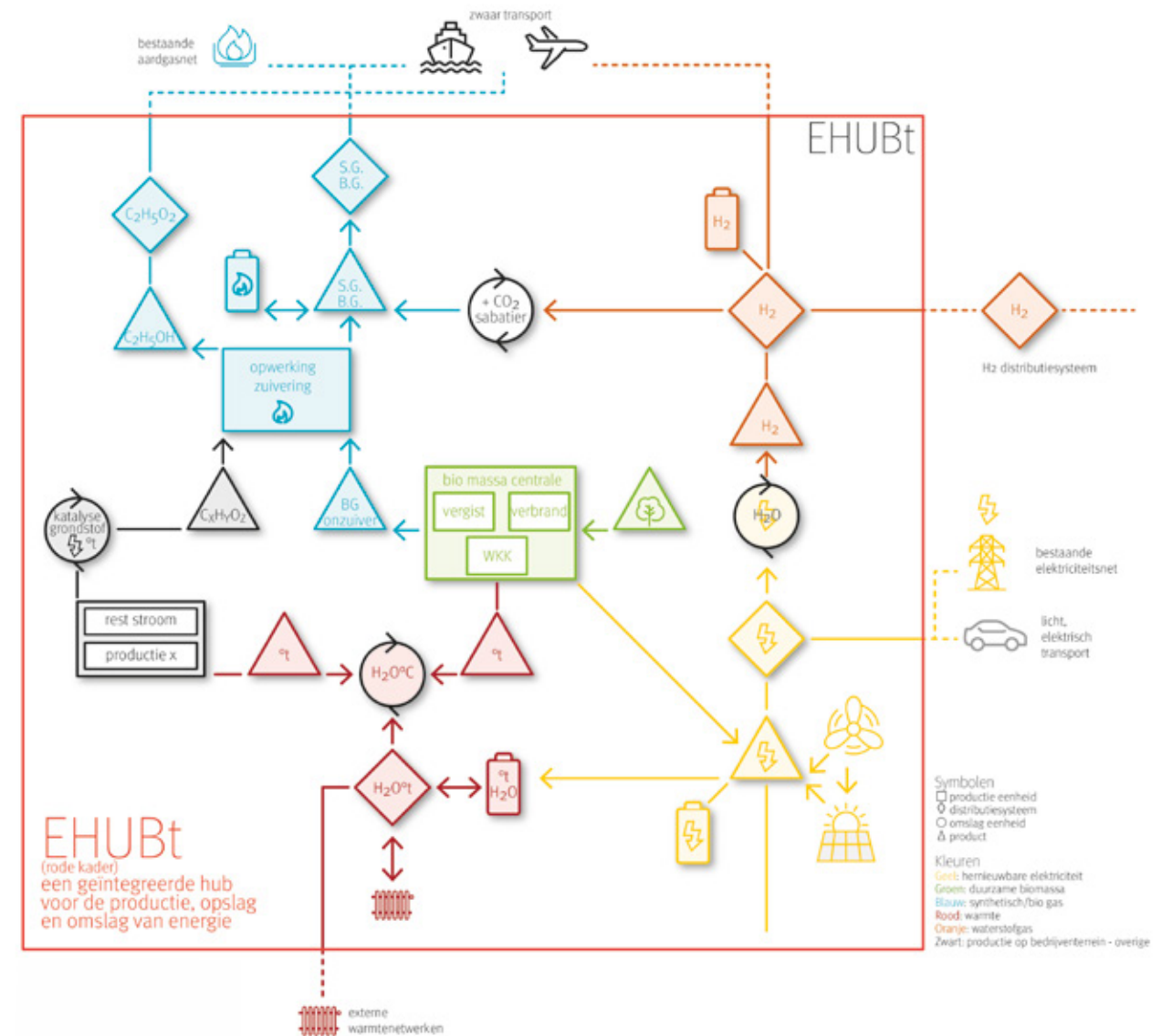
- Partners uit Energielandschap 2050
- Partners in PRUP EHUBt Balgerhoeke en Ruijn Centraal (zie verder)

Speerpunten

- › In het proces van Energielandschap 2050 worden bedrijventerreinen gescreend aan de hand van relevante ruimtelijke kenmerken en getoetst aan ruimtelijk beleid om vast te kunnen stellen of ze potentieel hebben om te evolueren naar een EHUBt.
- › Daarnaast vinden pilootprojecten plaats op twee concrete sites, bedrijventerreinen die omwille van hun strategische ligging een bijkomende 'EHUBt' functie krijgen:
  - Balgerhoeke in Eeklo (zie verder op pag. 66)
  - Ruijn Centraal in Kluisbergen (zie verder op pag. 76)

Timing

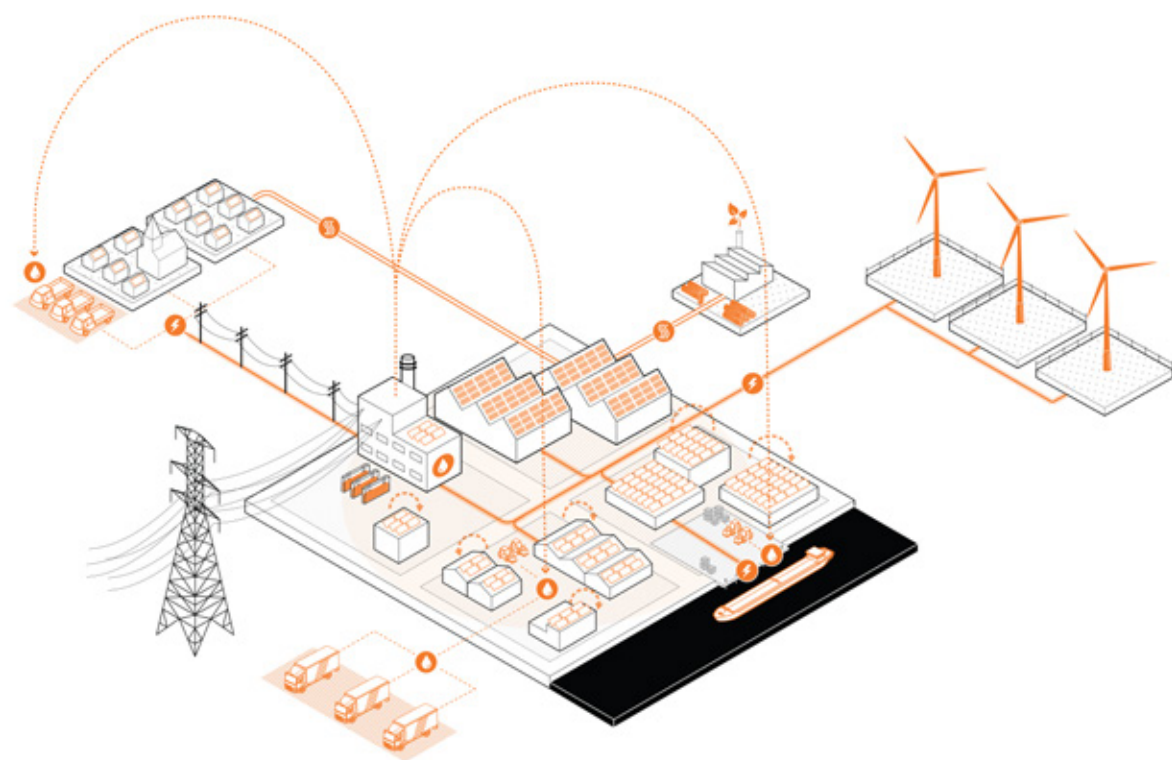
Deze trajecten lopen parallel met de opmaak van de PRUPs en de Energielandschapsvisies.

PRUP EHUBt-Balgerhoeke – een energiehub op het bedrijventerrein van Balgerhoeke

Inhoud project

De dienst Ruimtelijke Planning is samen met partners een Provinciaal Ruimtelijk UitvoeringsPlan (PRUP) aan het opmaken voor het regionaal bedrijventerrein Balgerhoeke – Eeklo. Het project 'EHUBt Balgerhoeke' heeft als doel om een gemengd regionaal bedrijventerrein te plannen dat ook de rol van energiehub opneemt. Een energiehub op een bedrijventerrein (EHUBt) vormt de draaischijf tussen het omliggende productief landschap en stedelijk metabolisme met een hoge energievraag. Het PRUP moet in haar voorschriften een EHUBt maximaal faciliteren. Als EHUBt kunnen bedrijventerreinen een cruciale rol vervullen bij het duurzaam invullen van de eigen energievraag en bij het stabiliseren van energievraag en -aanbod op verschillende niveaus. Momenteel wordt de startnota opgemaakt waarover daarna een publieke raadpleging zal georganiseerd worden.

Partners

- Sertius voor de opmaak van een ruimtelijk veiligheidsrapport (RVR)
- Bova enviro+ NV voor de opmaak van een plan-milieueffectrapport (plan-MER)
- SWECO en Condugo voor een studie rond EHUBt bouwstenen

Budget

€ 190 000 voor de volledige legislatuur.

Speerpunten

- > Goede ontsluiting
- > Goede landschappelijke integratie en waterhuishouding
- > Maximale koppeling met de afvalenergiecentrale van IVM
- > Goede participatie met omwonenden
- > Circulariteit: warmte en energie uitwisselen

Timing

- Maart 2022: informatiemoment en start publieke raadpleging over de startnota
- Juni 2022: vaststelling scopingnota
- Januari 2023: voorlopige vaststelling ontwerp PRUP
- Oktober 2023: Definitieve vaststelling PRUP

Energiemakelaar

Inhoud project

De 87 grootste productiefaciliteiten in België produceren 68 TWh (Terawattuur) aan restwarmte. Dat stemt overeen met 73% van de vraag naar warmte voor woningverwarming en warm tapwater. Met elke 1% dat we die restwarmte recupereren en niet meer de lucht inblazen, kunnen we in theorie 45 000 woningen verwarmen. Maar het recupereren en vooral de aanleg van warmtenetten tot aan woningen of publieke gebouwen is niet eenvoudig.

Daarvoor zetten we een Energiemakelaar in, als brugfiguur tussen bedrijven, overheden, politiek en burgers. De Energiemakelaar zoekt naar kansen voor het uitrollen van warmtenetten, bestudeert de haalbaarheid, brengt mogelijke partners samen, bouwt aan draagvlak en zoekt mee naar financiering voor verkenning en opstart.

Partners

De Provincie Oost-Vlaanderen heeft een breed netwerk bij gemeenten en intercommunales. De POM Oost-Vlaanderen sluit hierbij aan omwille van hun sterke verbondenheid met het bedrijfsleven en hun actoren.

Budget

Deze werking is tot stand gekomen met steun van het Europees Interreg Vlaanderen-Nederland programma. De Provincie heeft daartoe € 220 000 subsidie bekomen tussen 2018 en 2021.

Speerpunten

- › Omdat dit een nieuwe dienstverlening is en er nood is aan het delen van kennis en expertise, zet de Provincie mee haar schouders onder (de oprichting van) het Platform Energiemakelaar. Hier wordt gewerkt aan verdere professionalisering en het delen van goede praktijken en voorbeelden.
- › In samenwerking met ArcelorMittal Belgium wordt nu gezocht naar een geschikte partner voor uitkoppeling van restwarmte naar het Psychiatrisch Centrum Sint-Jan Baptist en vervolgens het centrum van Zelzate.
- › In samenwerking met Business Club Dendermonde en VPK wordt gezocht naar mogelijkheden om restwarmte uit te koppelen naar omliggende bedrijven en woningen.
- › Vanaf 2022 worden nieuwe potentiële projecten verkend.

Timing

De Energiemakelaars in dienst van de Provincie en POM Oost-Vlaanderen begeleiden verschillende casussen richting realisatie. De eerste concrete realisaties worden verwacht in 2022-2023.

Meer informatie

www.energie-makelaar.net

Ondersteuning brownfieldproject Laarne – Microfibres

Inhoud project

Enige tijd geleden werd de site van Microfibres aan de Lange Meire 56 in Laarne openbaar verkocht aan private projectontwikkelaar Acasa Projects. De site Microfibres staat volgens het gemeentelijk RUP 'Industriegebied Veldmeers' momenteel ingekleurd als 'zone voor ambachtelijke bedrijven'. Acasa Projects zou de site graag omvormen naar een multifunctionele site voor wonen, werken en leven. Voor dit reconversieproject heeft Acasa Projects een aanvraag tot brownfieldconvenant* ingediend. De gemeente Laarne heeft deze aanvraag ondersteund zonder uitspraken te doen over de toekomstige concrete invulling van de site.

BROWNFIELDCONVENANT

= via deze overeenkomst krijgen projectontwikkelaars en investeerders een aantal voordelen bij de ontwikkeling van braakliggende en onderbenutte bedrijventerreinen. Alle betrokken overheden, instanties en personen maken in die overeenkomst klare en duidelijke afspraken om een goede samenwerking en afstemming te bevorderen voor de realisatie van het gemeenschappelijk brownfieldproject.

De Gemeente wint betalende expertise in bij de Provincie om zich te laten ondersteunen om de site in het algemeen belang en niet alleen op maat van een private projectontwikkelaar te kunnen laten ontwikkelen. De gemeente wil zowel inhoudelijk als procesmatig goed omkaderd zijn.

De ambitie is om in de toekomst het monofunctionele bedrijventerrein om te vormen naar een nieuwe verweven buurt met een gemengd aanbod van werken, wonen en buurtondersteunende functies, waarvan de realisatie gefaseerd kan worden uitgerold. De ruimtelijke integratie van dit programma op de site zelf én in aansluiting met de verschillende randen ervan is een onderzoeksthema dat met de nodige gevoeligheid dient benaderd te worden. Van bij de start wordt aandacht besteed aan een kwalitatieve open en groene (gemeenschaps)ruimte. Die herbergt diverse functies en legt verbindingen voor het trage verkeer met de directe omgeving, met het oog op een duurzame en degelijke mobiliteitsafwikkeling. Die ruimte legt ook ecologische linken door het versterken van een groenblauw netwerk. Duurzaamheid wordt als een rode draad meegenomen op alle gebieden en doorheen alle realisaties. Deze uitdagingen dienen nu samen met de uitdagingen op vlak van bodemsanering en integratie van waardevol, vastgesteld erfgoed, verder op elkaar te worden afgestemd. Dat zal gebeuren in samenwerking met de betrokken stakeholders. En wordt geconcretiseerd in een gedragen masterplan.

Partners

- Provincie Oost-Vlaanderen
- Gemeente Laarne

Budget

- € 73 605 voor de totale ondersteuningsperiode van 5 jaar
- 70% financiering door de Gemeente Laarne / 30% financiering door de Provincie Oost-Vlaanderen

Speerpunten

- > Ruimtelijk kwalitatieve reconversie van een brownfieldsite
- > Grote aandacht voor participatie bij de ontwikkeling van een gedragen masterplan
- > Financieel-economisch haalbare herontwikkeling met een grote maatschappelijke meerwaarde

Timing

Najaar 2021: finaliseren draft masterplan
 Voorjaar 2022: participatie rond draft masterplan en opmaak definitief masterplan
 Midden 2022: opstart geïntegreerd planningsproces gemeentelijk RUP

PRUP Bijzonder Economisch Knooppunt (BEK) Zaubeeek

Inhoud project

Het Provinciaal Ruimtelijk UitvoeringsPlan (PRUP) BEK (Bijzonder Economische Knooppunt) Zaubeeek wil het bedrijventerrein BEK Zulte-Kruisem optimaliseren. Een nieuw bestemmingsplan voor het noordelijk deel van de bedrijfzone is een instrument om de ontsluiting te verbeteren naar de E17.

De optimalisering onderzoekt ook een eventuele uitbreiding van het bedrijventerrein, binnen een pakket van 65 ha, voorzien in de partiële herziening van het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan (PRS) Oost-Vlaanderen. Het PRUP BEK Zaubeeek wordt opgemaakt in navolging van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). In het RSV zijn een aantal 'Bijzondere Economische Knooppunten' geselecteerd (BEK's) waaronder de Zaubeeekzone Zulte-Kruisem.

Partners

- Provincie Oost-Vlaanderen
- POM Oost-Vlaanderen
- gemeente Zulte
- gemeente Kruisem
- Veneco

Budget

€ 220 000

Speerpunten

- › Verbeteren van de ontsluiting van het bedrijventerrein Zaubeeek
- › Kwalitatief, financieel en technisch onderzoek naar een eventuele uitbreiding van het BEK Zaubeeek
- › Een herziening van de stedenbouwkundige voorschriften van het Bijzonder Plan van Aanleg (BPA)
- › Optimalisering van het BEK Zaubeeek in functie van energie en logistiek

Timing

Dit project startte in 2021 tot loopt af in 2023.

Project Briel Dendermonde

Inhoud project

Binnen het project wordt getracht om het gebied Briel om te vormen tot een duurzaam en kwalitatief bedrijventerrein met aandacht voor de leefbaarheid van de omwonenden, ruimte voor groene maatregelen en mobiliteit. Dit project moet leiden naar een watergebonden bedrijventerrein, gezien de ideale ligging aan de Schelde. Hierdoor kan het goederenvervoer over de weg maximaal verschuiven naar de binnenvaart, als milieuvriendelijkste transportmiddel. Bij dit hele transformatieproces wordt, in de mate van het mogelijke, rekening gehouden met de situatie van de bestaande bedrijven, met veel aandacht voor de leefbaarheid van de omwonenden, mobiliteit en ruimte voor groene maatregelen.

Aangezien het project Briel van bovenlokaal belang is, is het de Provincie die instaat voor de opmaak van het Provinciaal Ruimtelijk UitvoeringsPlan (PRUP). Het voorontwerp PRUP Stedelijk project Briel splitst het projectgebied op in 2 deelgebieden met elk hun eigen doelstellingen.

Partners

- POM Oost-Vlaanderen (coördinatie)
- Provincie Oost-Vlaanderen (planningsproces)
- De Vlaamse Waterweg nv (uitvoering)
- Stad Dendermonde

Studiebureau

Vectris (MOBER)

Deelgebieden in het voorontwerp PRUP

Briel aan de Schelde

Bedrijventerrein

Budget

ca. € 300 000

Speerpunten

- › **Projectmatige aanpak**
In plaats van uitsluitend een plan op te maken werd eerst gezocht naar partners die het plan daadwerkelijk kunnen uitvoeren. Er werd een samenwerkingsovereenkomst afgesloten tussen De Vlaamse Waterweg nv, de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Oost-Vlaanderen (POM) en de Provincie Oost-Vlaanderen.
- › **Economie**
Het project betekent voor de streek een belangrijke economische impuls. Het kan extra bedrijven aantrekken en nieuwe arbeidsplaatsen realiseren.

Doelstellingen per deelgebied

	Deelgebied 1 - fase 1 gelegen aan de Schelde	Deelgebied 1 - fase 2	Deelgebied 2
Huidige toestand	3 watergebonden bedrijven onbenutte gronden 30 woningen kerkhof	Gelegen aan de Schelde bedrijven: niet watergebonden 15 woningen feestzalen	KMO-zone Steenkaaistraat ± 5ha onbenutte gronden ± 50 woningen Vitamex-site
Doel plan	Herontwikkelen tot watergebonden bedrijventerrein voor eerstelijns watergebonden bedrijven: - optimalisatie bestaande infrastructuur - in gebruik nemen onbenutte gronden Kerkhof blijft behouden	Herontwikkelen tot watergebonden bedrijventerrein voor eerstelijns en tweedelijns watergebonden bedrijven: - aanleg nieuwe kade (indien opportuun)	Geen actieve transformatie Bestemming blijft behouden Vitamex nieuwe functie geven: - bedrijven worden pas watergebonden indien zij zelf feitelijk omschakelen naar watergebondenheid - onbenutte gronden activeren - watergebondenheid stimuleren voor 3e lijns watergebonden bedrijven - Vitamex wordt zone voor complementaire bedrijfs- en woonondersteunde voorzieningen
Woningen	Worden verworven	Worden verworven	Blijven behouden
Termijn	< 5 jaar	5 tot 10 jaar	Autonoom

Timing

Najaar 2021: op punt stellen MOBER
Voorjaar 2022: opstart nieuw geïntegreerd planningsproces PRUP

PRUP Ruien Centraal

Inhoud project

Het Provinciaal Ruimtelijk UitvoeringsPlan (PRUP) Ruien Centraal heeft als doel een duurzaam economisch reconversieproject te realiseren op de site van de voormalige elektriciteitscentrale in Ruien. De bedoeling is om een bedrijventerrein van de toekomst te ontwikkelen dat klimaatneutraal is en past in de omgeving. Om de herontwikkeling van de site sneller te laten verlopen zijn ontwikkelingen die aansluiten bij de overeengekomen visietekst nu al mogelijk (zogenaamde 'anticipatieve ontwikkelingen'). De krachtlijnen van deze visietekst zijn: watergebonden bedrijvigheid, energievoorziening, behoud van natuurwaarde en een centraal beheer. Door de ontwikkeling van een energie hub of een EHUBt, blijft het belang van energie op de site behouden. Een startnota en procesnota werden door de deputatie goedgekeurd in september 2021 en daarna vond een participatiemarkt plaats en een publieke raadpleging eind 2021.

Partners

Dit planningsproces sluit aan bij een brownfieldconvenant*.

De Provincie Oost-Vlaanderen en de volgende partners zijn daarbij betrokken:

- Global Herpelgem nv
- Waterwegen en Zeekanaal nv
- Gemeente Kluisbergen
- Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij (POM) Oost-Vlaanderen
- OVAM
- Departement Omgeving
- Agentschap Wegen en Verkeer

BROWNFIELDCONVENANT

= via deze overeenkomst krijgen projectontwikkelaars en investeerders een aantal voordelen bij de ontwikkeling van braakliggende en onderbenutte bedrijventerreinen. Alle betrokken overheden, instanties en personen maken in die overeenkomst klare en duidelijke afspraken om een goede samenwerking en afstemming te bevorderen voor de realisatie van het gemeenschappelijk brownfieldproject.

Studiebureau

- Bova enviro+ NV voor de opmaak van een plan-milieueffectrapport (plan-MER)
- Sertius voor de opmaak van een ruimtelijk veiligheidsrapport (RVR)
- SWECO en Venturelink voor een studie naar de EHUBt-functie van het bedrijventerrein
- Atelier Horizon, Traject, Ingenium en Studio Thomas Willemse voor de opmaak van een beeldkwaliteitsplan

Budget

€ 200 000

Speerpunten

De partners stelden samen met de Provincie Oost-Vlaanderen een visietekst op, die de inhoudelijke basis vormt voor het PRUP. Die omvat 4 krachtlijnen, die nauw met elkaar verbonden zijn:

- > Inzetten op toekomstgerichte, intensieve, multifunctionele watergebonden bedrijvigheid
- > Ruien Centraal als strategische zone voor energie op lokaal en op internationaal niveau
- > Robuust en veerkrachtig: toekomstgericht en adaptief inbedden in de omgeving
- > Gemeenschappelijke infrastructuur als ruggengraat van het systeem

Timing

- Januari 2022: vaststelling scopingnota
- Oktober 2022: voorlopige vaststelling ontwerp PRUP
- Juni 2023: definitieve vaststelling PRUP

PRUP Bedrijvigheid Oudenaarde

Inhoud project

Aanleiding

Binnen het stedelijk gebied van Oudenaarde is er bijna geen ruimte meer voor (regionale) bedrijvigheid. Om de rol van Oudenaarde als bovenlokale tewerkstellingspool te kunnen blijven waarmaken, is het belangrijk dat (regionale) bedrijven een plaats blijven vinden binnen het stedelijk gebied.

Bijkomende inname van ruimte is de grote uitzondering volgens de provinciale strategische visie van de conceptnota 'Maak ruimte voor Oost-Vlaanderen 2050'. Er wordt dan ook expliciet niet ingezet op het substantieel aansnijden van open ruimte buiten het stedelijk gebied voor de realisatie van bijkomende regionale bedrijventerreinen. In de eerste plaats wordt ingezet op een verhoging van het ruimtelijk rendement op de bestaande (regionale) bedrijventerreinen binnen het stedelijk gebied. Het gaat over het activeren van restpercelen, het vermijden van zonevreemde handelsactiviteiten, het toestaan van hogere bebouwing en kleinere units, een multifunctionelere invulling, ... Ook kansen om bestaande (regionale) bedrijventerreinen klimaatgezonder te maken worden aangegrepen. Slecht gelegen aanbod voor regionale bedrijvigheid buiten het stedelijk gebied wordt binnen deze planningscontext geschrapt.

In 2009 werd het Provinciaal Ruimtelijk UitvoeringsPlan (PRUP) 'Afbakening kleinstedelijk gebied Oudenaarde' met verschillende deelplannen goedgekeurd. De Raad van State vernietigde nadien de deelplannen die te maken hadden met ruimte voor regionale bedrijvigheid. In 2015 werd het PRUP 'Coupure' opnieuw goedgekeurd. De Raad van State vernietigde ook dat plan. Dat heeft tot gevolg dat de feitelijke invulling van het terrein 'Coupure' op vandaag niet overeenkomt met de bestemming. Hiervoor dringt er zich dus een oplossing op.

Deelplannen

Het PRUP 'Bedrijvigheid Oudenaarde' bestaat uit volgende twee deelplannen:

- Deelplan 1 'Hauwaart-Varent'
- Deelplan 2 'Coupure'

Deelplan 1 'Hauwaart-Varent' ligt in het oosten van het grondgebied van de stad Oudenaarde, nabij de grens met de gemeente Horebeke. Het deelplan ligt in het buitengebied, langs het gedeelte van de N8 tussen Oudenaarde en Brakel.

Het is ruimtelijk ongewenst om buiten het kleinstedelijk gebied nieuwe regionale bedrijvigheid te ontwikkelen. Het bedrijventerrein Hauwaart-Varent ligt buiten het kleinstedelijk gebied en is op het gewestplan bestemd als 'gebied voor milieubelastende industrie'. De bestaande Brouwerij Roman krijgt ruimtelijk gemotiveerde ontwikkelingsmogelijkheden en de andere bestaande harde functies binnen het gebied (een lokaal bedrijf en een villa) krijgen een gepaste bestemming. Het resterende niet-ingevulde gedeelte van het bedrijventerrein (ca. 5 ha) wordt herbestemd naar open ruimte ('agrarisch gebied' en/of 'gemengd openruimtegebied').

Deelplan 2 'Coupure' ligt in het westen van het grondgebied van de stad Oudenaarde, nabij de grens met de gemeente Wortegem-Petegem. Het deelplan ligt ten zuidwesten van het centrum van Oudenaarde. Het is omgeven door de N453 (Minderbroedersstraat) in het noorden, de N60 in het oosten, de Schelde in het zuiden en de Langemeersen in het westen.

Vanuit planologisch oogpunt is het terrein Coupure geen regionaal bedrijventerrein en maar deels bestemd voor gemeenschapsvoorzieningen. Op het terrein Coupure zijn de bestaande bedrijven en gemeenschapsvoorzieningen echter wel vergund. Er is geen terugwerkende kracht bij vergunningen. Afgeleverde vergunningen bestaan dus nog weldegelijk en zijn wettig en onaantastbaar. De bedrijven en gemeenschapsvoorzieningen kunnen minstens blijven bestaan. De plandoelstelling is om de feitelijke vergunde situatie in lijn te brengen met de planologische en daarbij na te gaan welke ontwikkelingsperspectieven bijkomend kunnen worden aanvaard.

Partners

- Stad Oudenaarde
- Provincie Oost-Vlaanderen

Budget

€ 98 000 (opmaak plan-MER)

Speerpunten

- > Invzetten op het verhogen van het ruimtelijk rendement op regionale bedrijventerreinen
- > Schrappen van slecht gelegen aanbod voor regionale bedrijvigheid
- > Voorzien van ruimte voor regionale bedrijvigheid op goed gelegen locaties

Timing

Najaar 2021: fase voorontwerp

Voorjaar 2022: fase ontwerp (inclusief openbaar onderzoek)

Najaar 2022: fase definitief plan

Smart Energy Link - SEL

Inhoud project

Het klassieke energiemodel staat op de helling door een steeds hogere energievraag, risico's op stroomtekorten en de klimaatdoelstellingen. Nederland (met het Energieakkoord) en Vlaanderen (met het Energiepact) gaan voluit voor een nieuw energiemodel waarin hernieuwbare energieproductie en -besparing centraal staan. 'Smart Energy Link' of kortweg 'SEL' zal energiestromen kunnen sturen dankzij de ontwikkeling van een slim systeem en dit in 9 bedrijventerreinen en 1 winkelcentrum. Clusters van bedrijven gaan samen energie meten, sturen, opslaan, uitwisselen en hernieuwbare energie produceren.

Het project SEL streeft voor die 10 locaties tegen 2020 naar een vermindering van 10% energieverbruik, naar 28% hernieuwbare energie en 5% efficiëntiewinst voor de resterende energiebehoefte. In Oost-Vlaanderen worden 2 demonstratieprojecten voorbereid: de bedrijventerreinen Hoogveld in Dendermonde en Zubeek in Zulte-Kruisem. Op dit moment wordt een studie door de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij (POM) Oost-Vlaanderen in coproductie met de bedrijventerreinvereniging uitgevoerd naar het optimale energiemodel in beide demo's.

De Provincie stelt haar praktijkervaring binnen participatie bij energieprojecten met een ruimtelijke impact ter beschikking en biedt procesbegeleiding bij de opzet van de twee Oost-Vlaamse demo's.

Partners

- Interreg Vlaanderen-Nederland, POM Oost-Vlaanderen, POM Antwerpen, POM Limburg, POM Vlaams-Brabant, POM West-Vlaanderen, Provincie Oost-Vlaanderen, BOM Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij, Gemeenten Breda en Middelburg.
- Gemeenten Zulte, Kruisem en Dendermonde.
- Grote betrokkenheid vanuit het bedrijfsleven, ontwikkelaars en netbeheerders om te komen tot het optimale energiemodel.

Budget

Provincie Oost-Vlaanderen: € 57 299,10 waarvan 50% gefinancierd door de Europese Unie – Interreg Vlaanderen-Nederland.

Speerpunten

› Oost-Vlaamse demonstratieprojecten

De Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij (POM) selecteerde 2 demolocaties om een Smart Energy Link uit te bouwen:

- Elektriciteit op bedrijventerrein Hoogveld in Dendermonde
- Warmte en Elektriciteit op bedrijventerrein Zubeek in Zulte/Kruisem

› Grensoverschrijdende energieteams

Om maximaal te kunnen leren van elkaar ontwikkelde SEL een uniforme methodiek en een grensoverschrijdend Energieteam. In 12 workshops vinden alle partners en de betrokken bedrijven en netbeheerders afstemming. Het project streeft in de workshops naar maximale leereffecten voor:

1. begeleidingstrajecten en uitwerking van de business cases voor energieprojecten;
2. terugkoppeling en inspraakmomenten voor de bedrijven en bedrijvenverenigingen bij de opmaak van financieringsplannen en contracten;
3. participatietrajecten voor energieprojecten.

› Repliceerbaarheid

Het project SEL staat dus duidelijk niet op zichzelf. Het biedt perspectief voor netbeheerders om nieuwe diensten en producten te ontwikkelen. In het project zullen de projectpartners zowel de repliceerbaarheid van de demonstraties, als het gebruik of hergebruik van publieke infrastructuur bewaken. Ze helpen om maximale afstemming te vinden tussen een lokaal energiesysteem met het bijhorende businessmodel en de publieke infrastructuur.

Timing

31/8/2022 loopt het project af.

PRUP Baanwinkels N70

Inhoud project

Tussen eind 2012 en begin 2015 voerden de 5 Vlaamse provincies samen een Europees project rond detailhandel. Dit project legde de focus op de overmatige ontwikkeling van detailhandel in de rand van de gemeenten, wat vaak ten koste gaat van de winkels in het kerngebied van de gemeenten. Het aantal vierkante meter winkelvloeroppervlakte in Vlaanderen steeg heel sterk (met 170% tussen 2008 en 2014). Het grootste deel hiervan concentreert zich in ontwikkelde winkelgebieden zoals baanwinkellinten en shoppingcentra. Anderzijds neemt de leegstand in de kernen sterk toe (met 69,5%).

De provincies Oost-Vlaanderen, Antwerpen en Vlaams-Brabant selecteerden in 2016 de N70 (Antwerpen-Gent) en de N10 (Aarschot-Lier) als gezamenlijke testcase binnen het Europees project "Baanwinkels en gemeenten op 1 lijn" voor het ontwikkelen van een detailhandelsvisie met de focus op baanwinkellinten in relatie tot kernwinkelgebieden in Vlaanderen.

Het project eindigde in juni 2018 en streefde naar een intergemeentelijke en –provinciale visie en actieprogramma als eindproduct. Dit zal de uitdagingen opvangen rond detailhandelsontwikkelingen langs steenwegen. Bovendien zoekt het actieprogramma een evenwicht tussen grootschalige baanwinkels en aantrekkelijke detailhandel in de kernen. Het project streeft ernaar om, vanuit een eenduidige ontwikkelingsvisie, een optimalisatie van de steenwegen te realiseren met aandacht voor verkeersveiligheid, leefbaarheid, doorstroming, bewoning, detailhandel en ontwikkeling van bedrijvigheid op de juiste locatie. Dit project geldt als prototype voor de aanpak van steenwegen in Vlaanderen. Tijdens de conferentie "Baanbrekend winkelen" tekenden alle betrokken gemeenten en provincies langs de steenwegen een engagementsverklaring om de acties die tijdens het project zijn vooropgesteld, in de toekomst uit te voeren.

In een volgende fase zal de Provincie Oost-Vlaanderen in samenwerking met de Provincie Antwerpen en de gemeenten wiens grondgebied de N70 kruist, een interprovinciaal Ruimtelijk UitvoeringsPlan (RUP) opmaken. In dit PRUP zullen de visie-elementen uit de voorgaande studie juridisch vertaald worden om zo te komen tot een leefbare steenweg N70 en bijhorende leefbare kernen. Dit zal gebeuren door een overdruc PRUP op te maken waarbij de winkelarme zones worden afgebakend en gepaste stedenbouwkundige voorschriften krijgen.

Partners

- Provincie Oost-Vlaanderen
- Provincie Antwerpen
- Gemeentebesturen: Gent, Lochristi, Lokeren, Waasmunster, Sint-Niklaas, Beveren, Zwijndrecht, Antwerpen
- Diverse stakeholders en experts

Speerpunten

- › **Samenwerking**
Door de samenwerking tussen gemeenten en provincies ontstaat de mogelijkheid om een evenwichtig economisch klimaat te ontwikkelen over de gemeente- en provinciegrenzen heen. Dit via een gericht locatiebeleid zowel binnen als buiten de kernwinkelgebieden.
- › **Betrokkenheid**
Kansen voor een sterke betrokkenheid van stakeholders: retailers, vastgoedsector, projectontwikkelaars en lokale overheden.
- › **Ontwikkelingskansen**
Op lange termijn zijn er op vlak van detailhandel heel wat ontwikkelingskansen voor de steden en gemeenten. Dit komt ook de leefbaarheid van de steenweg en de kernen op en langs de steenweg ten goede.

Timing

- Voorjaar 2022: startfase (inclusief raadpleging)
- Midden 2022: scopingfase
- Najaar 2022: fase voorontwerp
- Voorjaar 2023: fase ontwerp (inclusief openbaar onderzoek)
- Najaar 2023: fase definitief plan

No go zone (foto Provincie Antwerpen)

Winkelarme zone (foto Barbara Smitz)

Winkelryke zone (foto Barbara Smitz)

Clusterzone (foto Provincie Antwerpen)

PRUP Westakkers

Inhoud project

Het voormalige militaire domein Westakkers wordt omgevormd tot een opleidingsterrein voor de federale politie. Daarnaast zullen ook de brandweer- en politieopleidingen van de Provinciale Academie voor Urgentiediensten en Lokale Overheden (PAULO) gebruik maken van de site. In lijn met de provinciale ambitie om ruimte optimaal en gelaagd te gebruiken zoeken we verder naar partnerschappen met betrokken lokale overheden om de site verder op te laden met bijkomende functies. Dit kan gaan over de aanleg van verbindingroutes voor zachte mobiliteit of het zoeken naar synergieën met de nabijgelegen recreatiepolen.

Partners

Voor de kwalitatieve herbestemming van de voormalige militaire site Westakkers werkt de Provincie samen met volgende partners:

- Federale Politie
- Stad Sint-Niklaas
- Gemeente Beveren
- PAULO Oost-Vlaanderen

Speerpunten

- › Herbestemming van een militair domein tot oefenterrein van orde- en veiligheidsdiensten
- › Pilotcasus voor meervoudig en gelaagd ruimtegebruik

Transitie naar het energielandschap 2040

Beleidsdoelstellingen

Om in 2050 klimaatgezond te zijn, moeten we overstappen op hernieuwbare en duurzame energie, bij voorkeur van eigen bodem. Overstappen naar duurzame energiebronnen betekent plaats geven en plaats maken – in ons landschap, onze geldbeugel en onze hoofden – voor installaties die hernieuwbare energie opwekken, opslaan, omslaan of de koppeling maken tussen opwekking en verbruik. De energietransitie kan veel kosten. Om die kosten efficiënt te houden moeten we opportuniteiten zien en koppelen aan elkaar en met kennis van zaken energie-efficiënte maatregelen nemen en hernieuwbare en duurzame energie ontwikkelen. Om dat mogelijk te maken is een stevige planning nodig – zeker ook ruimtelijk. Willen we dat de plannen ook uitgevoerd geraken dan kan een neutrale regisseur, zoals een provinciale overheid, de realisatie faciliteren. Willen we dat de kostenefficiënte oplossingen door iedereen uitgevoerd kunnen worden, dan zal voor sommige doelgroepen een (soms verregaande) ontzorging nodig zijn.

In de meer open ruimte biedt de koppeling van energiewinning met landschapsontwikkeling kansen om een productief landschap en de open ruimte te versterken waarin energieproductie en bijvoorbeeld voedselproductie hand in hand gaan. Door strategische keuzes te maken, kunnen we tegelijk de impact op waardevolle en kwetsbare natuurwaarden beperken.

Vanuit de bebouwde ruimte bekeken, zetten we in op het bundelen van maatschappelijke functies met het oog op energie-efficiëntie en – uitwisseling. Slimme koppelingen in een circulaire gebiedsontwikkeling zijn hier van belang.

In de praktijk

De cel 'Transitie naar het energielandschap 2040' analyseert de transitie naar een nieuw en hernieuwbaar energiesysteem vanuit een ruimtelijke invalshoek, zet ruimtelijke instrumenten in om onderdelen mogelijk te maken en faciliteert de realisatie – op zo'n manier dat het een inclusieve energietransitie is voor iedereen in Oost-Vlaanderen.

Ze maakt **ruimtelijke regionale energievisies** op: 'Ergielandschap 2050', gebaseerd op wat ruimtelijk, maatschappelijk en financieel mogelijk is. Zo een visie maakt duidelijk waar grote productie-opslag en omslag van hernieuwbare energie een plek kan krijgen en waarom.

In 2018 werd reeds een Energielandschap 2050 visie voor het Denderland uitgewerkt.

De visie voor het Waasland is volop in opmaak en de visie voor het Oost-Vlaams Kerngebied start in 2022. Later in deze legislatuur volgt de opmaak van de Energielandschap 2050 visies voor Zuid – Oost-Vlaanderen en Scheldeland.

Een visie moet vooral gerealiseerd worden, door heel wat actoren. De cel Energielandschap neemt daar ook een rol in op. Zo begeleidt zij de realisatie van windlandschappen. De energietransitie is een kans om de opbrengsten van de nieuwe energie installaties in eigen regio te houden. Speciale aandacht voor lokale meerwaarden bij de realisatie van de hernieuwbare energie is een specifiek onderdeel in deze facilitatie processen.

Cel Energielandschap ondersteunt ook steden en gemeenten bij de opmaak van warmtezoningsplannen. Een warmtezoningsplan toont waar welke duurzame warmteoplossingen het meest kostenefficiënt zijn en waarom. Een stevige leidraad ook voor de aanpak van verduurzaming van gebouwen – van particuliere woningen over woonzorgcentra tot bedrijfsgebouwen en -processen. Zo hielp de cel al 7 Oost-Vlaamse gemeenten aan zo een warm plan.

Budget

Het budget voor deze transitie is voor de komende jaren van deze legislatuur begroot op:

- 2022: € 232 000
- 2023: € 138 000
- 2024: € 138 000
- 2025: € 134 000

Team

Binnen #planningkwadraat werkt het team 'Transitie naar het energielandschap 2040' aan de uitvoering van deze transitie. In totaal werkt er 3,56 VTE (cijfers van december 2021) personeel mee aan de realisatie van de doelstellingen.

© Toerisme Oost-Vlaanderen

Aanpak rond lokale meerwaarde: rechtstreekse participatie en omgevingsfondsen

Inhoud project

De ontwikkeling van hernieuwbare en duurzame energie - waaronder windturbines - staat hoog op de beleidsagenda. Windturbines dragen niet alleen substantieel bij aan de reductie van de lokale CO₂-uitstoot – ze zijn ook de meest gepolariseerde installaties uit het gamma. Ze produceren niet alleen de zo geëerde groene elektriciteit maar ook geluid, slagschaduw en actiecomités. Via gebiedsgerichte processen werkt de Provincie Oost-Vlaanderen onderbouwde visies uit die een antwoord geven op de vraag “Waar moeten hernieuwbare en duurzame energie installaties komen en waarom?”. Dergelijke ruimtelijke duidelijkheid helpt het draagvlak al vooruit maar is onvoldoende om de broodnodige windturbines ook effectief gerealiseerd te krijgen.

De Provincie Oost-Vlaanderen besliste daarom dat windturbines gepaard moeten gaan met toepassing van 20% rechtstreekse participatie en een omgevingsfonds: het lokale meerwaarde model. Via de rechtstreekse participatie krijgt de omgeving een grip op de windturbines. Ze verkrijgen vooral ook zeggenschap over de winsten die er uit voortvloeien. En die kunnen ze opnieuw lokaal investeren – in nog meer hernieuwbare en duurzame energieprojecten, in energiebesparende maatregelen. Een stevige hefboom dus voor de lokale energietransitie! De Provincie Oost-Vlaanderen vraagt al sinds 2013 ruimte voor deze voorlopers van ‘Energiegemeenschappen’ bij de ontwikkeling van windturbines.

In 2018 besliste Europa dat burgers, lokale overheden en kmo's via energiegemeenschappen een evenwaardige toegang moeten krijgen tot de ontwikkeling van (grote) hernieuwbare energieprojecten. Vlaanderen zet momenteel deze Europese richtlijn om in eigen wetgeving. Dit zal bijdragen aan de inspanningen om het aandeel van burgers in hernieuwbare energie nog meer op te krikken.

De windontwikkelaars wordt ook gevraagd om een omgevingsfonds te spijzen. Het beheer ervan moet gebeuren door een vertegenwoordiging van de omwonenden. Het doel is om projecten te financieren die de kwaliteit van de omgeving rond de windturbines op een duurzame manier verhoogt en dat voor zo veel mogelijk omwonenden.

Het lokale meerwaarde model is vooralsnog niet afdwingbaar. De toepassing moet dus bekomen worden door onderhandelingen op terrein – tussen de windontwikkelaars en de lokale initiatieven en/of overheden. De Provincie voert die onderhandelingen, daar waar windturbines ontwikkeld worden op plekken die passen binnen de Windlandschappen: Eeklo-Maldegem-Kaprijke en E40 van Aalter tot Aalst, Energielandschap Denderland – Geraardsbergen en Ninove.

Omgevingsfonds Milde Meetjes – Windlandschap Eeklo-Maldegem-Kaprijke-Sint-Laureins

Eind 2020 werd – onder impuls van Provincie Oost-Vlaanderen - het omgevingsfonds ‘Milde Meetjes’ opgericht door de uitbaters van de windturbines en de Koning Boudewijn Stichting. De uitbaters storten elk jaar, 20 jaar lang en per windturbine, een bedrag in dat fonds. Daarmee kunnen projecten gefinancierd worden die de kwaliteit van de omgeving verbeteren. De projecten moeten wel duurzaam zijn, zoveel mogelijk mensen ten goede komen en uitgevoerd worden in een zone tot 800 meter rond de windturbines. De Koning Boudewijn Stichting zorgt voor de administratie. Het beheer gebeurt door een bestuurscomité dat bestaat uit omwonenden uit de 800 meter zone. Een eerste projectoproep wordt binnenkort gelanceerd door dat bestuurscomité.

Partners

- Provincie Oost-Vlaanderen
- Gemeente of stad
- Actieve projectontwikkelaar(s) en lokale energiecoöperatieven/burgerinitiatieven

Budget

De Provincie Oost-Vlaanderen neemt de facilitatie van rechtstreekse participatie bij hernieuwbare en duurzame energie projecten op zich, bij voorkeur in samenwerking met de steden en gemeenten.

Speerpunten

- > Opvolging opstart en lancering projectoproep omgevingsfonds Milde Meetjes – windlandschap Eeklo-Maldegem-Kaprijke-Sint-Laureins
- > Facilitatie van toepassing van lokale meerwaarde model in clusters in het windlandschap E40 van Aalter tot Aalst en in de windlandschappen van het Energielandschap Denderland.
- > Ondersteunen van gemeenten en steden bij de toepassing van hun gemeenteraadsbeslissing m.b.t. rechtstreekse participatie.
- > Actief verspreiden van kennis op vlak van lokale meerwaarde bij hernieuwbare en duurzame energieprojecten.

Timing

Deze actie wordt steeds uitgevoerd daar waar de aanpak windlandschappen loopt. De timing komt dus overeen met de timing van de trajecten voor de windlandschappen.

Aanpak windlandschappen

Inhoud project

Sinds 2009 voert de Provincie Oost-Vlaanderen een planmatig en gecoördineerd windbeleid op basis van het beleidskader wind en het model lokale meerwaarde. De Provincie is ervan overtuigd dat er méér windturbines kunnen komen in Oost-Vlaanderen. Op weloverwogen plaatsen in het landschap en mét een intensief communicatie- en participatietraject dat minstens 20% rechtstreekse participatie en een omgevingsfonds realiseert. In die windlandschappen treedt de Provincie op als neutrale windregisseur met als doelstelling: maximale invulling van een ruimtelijk geschikte zone voor windenergie, op elkaar afstemmen en faciliteren van actieve windprojecten, objectieve communicatie naar en participatie van rechtstreekse belanghebbenden en toepassing van het lokale meerwaarde model.

Dergelijke windlandschap processen zijn gevoerd in Eeklo-Maldegem-Kaprijke en aan de E40 van Aalter tot Aalst, en worden nu geïntieerd in Geraardsbergen en Ninove.

Eeklo-Maldegem-Kaprijke-Sint-Laureins – het eerste gerealiseerde Windlandschap van Oost-Vlaanderen mét flink wat bonussen

Er valt veel wind te oogsten in het noorden van het Meetjesland. De streek telde vroeger meer dan 800 houten molens. In de plaats daarvan verschenen moderne windturbines die hernieuwbare elektriciteit produceren. Ze zijn ook omvangrijk, van ver waarneembaar en ze produceren geluid en slagschaduw. Niet iedereen ziet ze even graag komen. Om verschillende belangen met elkaar te verzoenen, werkte de Provincie Oost-Vlaanderen een juridisch kader uit – het PRUP 'Windlandschap Eeklo-Maldegem' – dat vastlegt waar wel of geen windturbines in de regio mogen komen. Er werd gecommuniceerd over elke stap van het proces, met omwonenden en de lokale besturen. Er werd gezorgd voor lokale meerwaarden. Samen met de windontwikkelaars werden knelpunten weggewerkt. Al die inspanningen wierpen hun vruchten af: de 21 bijkomende windturbines die de afgelopen jaren aan de N49 werden aangevraagd, werden vlot vergund. Het opzetten van het allereerste omgevingsfonds van een windlandschap in Vlaanderen, de georganiseerde opvolging van eventuele hinder en de juridische duidelijkheid maken van dit windlandschap – met daarin nu al 32 windturbines - een unicum en een voorbeeld in Vlaanderen waar de Meetjeslanders gerust trots mogen op zijn.

Windturbines dat doet wel wat met een landschap. Je kan de veelzijdigheid van dit windlandschap en zijn vele vergezichten – met en zonder windturbines – nu ook beleven op de fiets. Een bijhorende fietsbrochure brengt de fietser helemaal op de hoogte met een boel interessante weetjes over windenergie. Een korte film (5min) vertelt het verhaal van het windlandschap van start tot realisatie via een aantal spectaculaire beelden van het windlandschap.

<https://www.oost-vlaanderen.be/windlandschap-emk>

Windlandschap E40 van Aalter tot Aalst

Aan de E40 van Aalter tot Aalst heeft de Vlaamse minister in 2015 het PRUP niet goedgekeurd. Maar de visie waar windturbines moeten komen en waar niet en het lokale meerwaarde model bestaan nog steeds. Ze zijn de leidraad voor de Provincie Oost-Vlaanderen bij ontwikkelingen daar. De Provincie Oost-Vlaanderen begeleidt actief de ontwikkeling in de clusters, waar nu de focus ligt op Zwijnaarde.

Windlandschappen als onderdelen van Energielandschap – Geraardsbergen en Ninove

Bijkomende windlandschappen zullen voortaan onderdeel zijn van Energielandschap 2050 visies. In een dergelijke visie bekijken we op regionale schaal waar installaties die hernieuwbare en duurzame energie opwekken moeten komen alsook opslag en omslag van die energie. Windturbines en de windlandschappen spelen daar uiteraard een heel belangrijke rol in. Ook daar zal de Provincie Oost-Vlaanderen optreden als neutrale windregisseur en niet alleen streven naar een optimale windontwikkeling maar ook de toepassing van het lokale meerwaarde model.

In het windlandschap van het Energielandschap Denderland, in Geraardsbergen en Ninove is een dergelijke facilitatie opgestart.

Partners

- Burgers
- Lokale besturen en intercommunales
- Windontwikkelaars & energievoerders
- Administraties (Vlaams, provinciaal, lokaal)
- Netbeheerders en luchtruimbeheerders

Budget

€ 15 000 werkmiddelen

Speerpunten

- > Ruimtelijke optimalisatie windpotentieel
- > Facilitatie realisatie windturbines
- > Lokale meerwaarden

Timing

- > Verdere opvolging van de windontwikkeling, het meldpunt en de toepassing van lokale meerwaarden in het windlandschap Eeklo-Maldegem-Kaprijke.
- > Begeleiding van de windontwikkeling en toepassing lokale meerwaarden in de clusters aan de E40.
- > Faciliteren van de windontwikkeling met lokale meerwaarde in het Energielandschap 2050 Denderland, in 1ste instantie in de doorsnede met het huidige Oost-Vlaamse beleidskader wind (2009) in Geraardsbergen en Ninove.

Ruimtelijke Regionale Energievisie en Strategie Energielandschap 2050 Denderland

Inhoud project

De energie- en klimaatdoelstellingen worden doorgaans uitgedrukt in percentages en CO₂-reducties. Echt concreet wordt het pas als we doorrekenen hoeveel hernieuwbare energie installaties we nodig hebben om onze behoefte aan elektriciteit, warmte en brandstoffen op een duurzame manier in te vullen. Eigen aan de meeste hernieuwbare energiebronnen is dat die soms niet beschikbaar en soms overvloedig aanwezig zijn, los van de energiebehoefte op dat moment. Comfortabel blijven leven en produceren betekent dat we ook moeten investeren in energieopslag en -omslag.

In de Dendervallei is in kader van de gebiedswerking (zie pag. 106) een visie Energielandschap 2050 Denderland gemaakt. Die visie beschrijft het bovenlokale energiesysteem op een regionale schaal in 2050. De bouwstenen van het Energielandschap bestaan enerzijds uit winningsgebieden: windlandschappen, zonne-energie clusters op restgronden en verwerking van geclusterde bovenlokale biomassa en anderzijds uit EHUBts. De EHUBts zijn bepaalde bedrijventerreinen die als energiehub het kloppende hart vormen in dit bovenlokale energiesysteem. De energie uit de verschillende winningsgebieden wordt er verzameld, opgeslagen, omgevormd en afgeleverd aan de gebruikers op het bedrijventerrein zelf, in de stad en aan het bestaande transport en energienet.

De betrokken Dendergemeenten en de intercommunale SOLVA zullen uitgenodigd worden om samen met de Provincie Oost-Vlaanderen een actieplan op te maken wie welke rol zal opnemen in de realisatie van dit Energielandschap.

Uiteraard ook in het licht van de lokale klimaatplannen die al zijn opgemaakt in kader van het Burgemeestersconvenant. De Provincie Oost-Vlaanderen zal zich alvast focussen op het begeleiden van de realisatie van de windlandschappen met lokale meerwaarden en de EHUBts. In een eerste fase concentreren we ons op de doorsnede van de windlandschappen in de visie Energielandschap 2050 Denderland en het Beleidskader Wind, addendum van het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan (PRS) Oost-Vlaanderen. Zo is de windontwikkeling in Geraardsbergen en Ninove geïnitieerd.

Partners

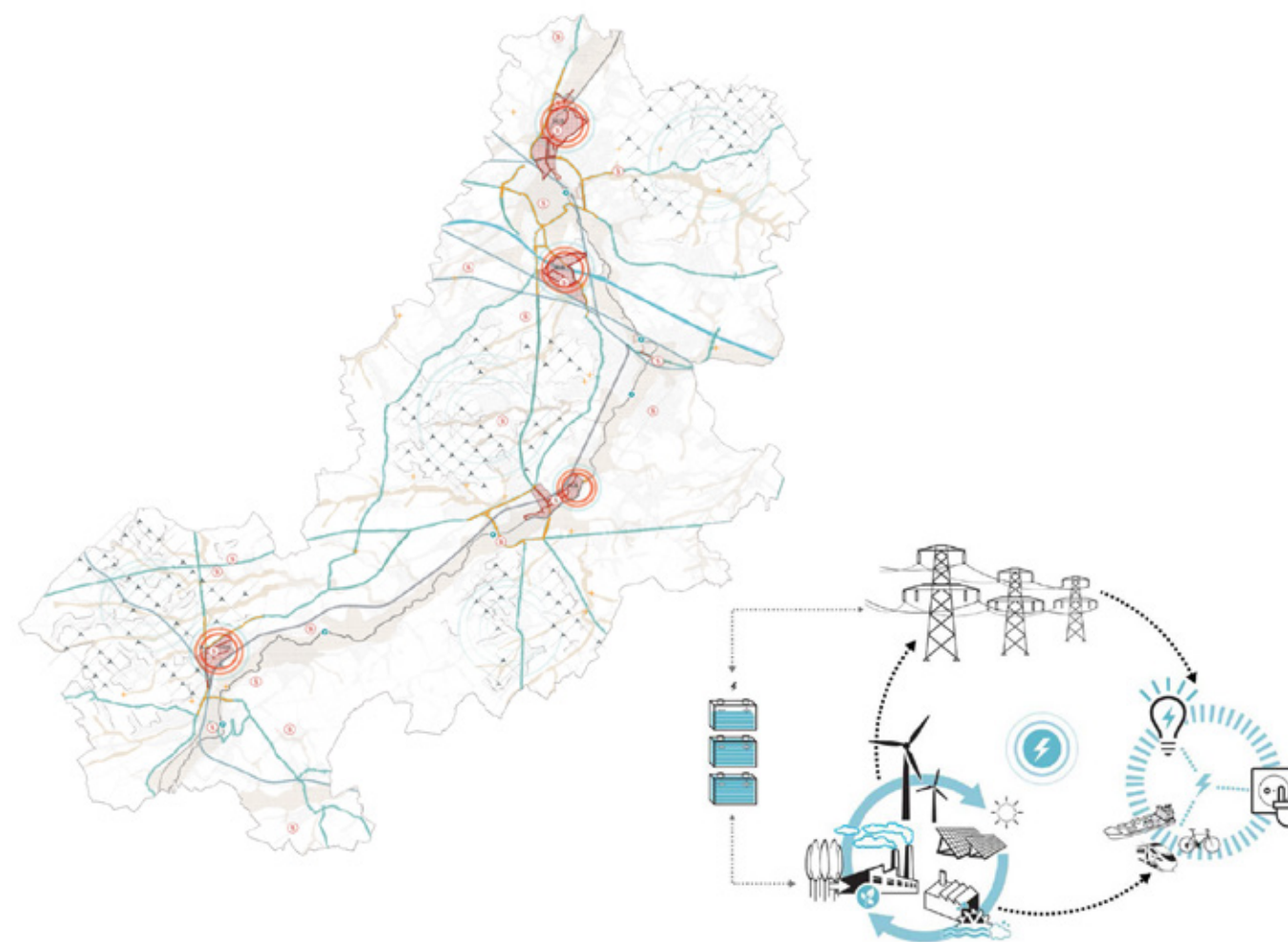
- Provincie Oost-Vlaanderen
- SOLVA
- Aalst, Affligem, Denderleeuw, Haaltert, Liedekerke, Ninove, Lierde, Geraardsbergen
- Projectontwikkelaars
- Burger Energiecoöperaties

Speerpunten

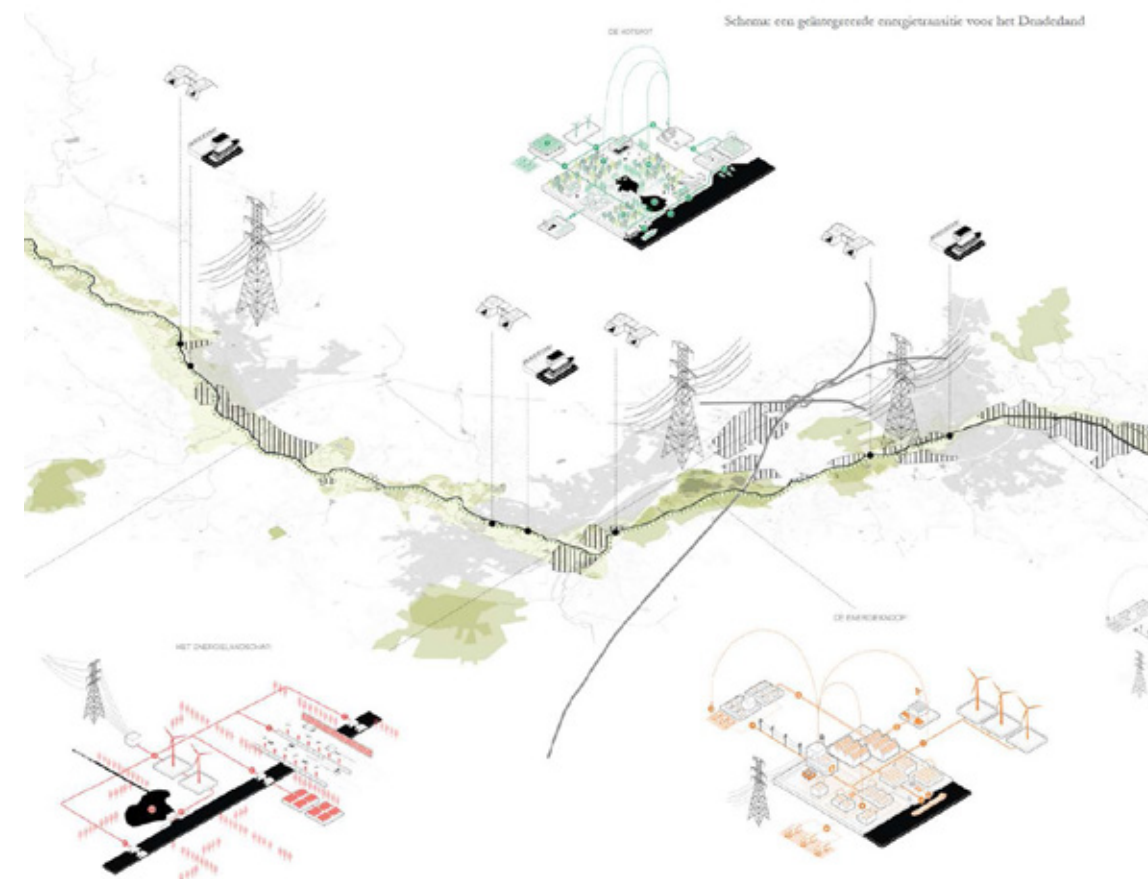
- > Afspraken tussen overheden wie welke rol opneemt in het realiseren van de visie Energielandschap 2050
- > Facilitatie van de windlandschappen met lokale meerwaarde in Geraardsbergen en Ninove
- > Facilitatie van de EHUBt rol voor de bedrijventerreinen

Timing

Deze actie loopt gedurende de volledige legislatuur.

Schematische gelinkte energietransitie voor het Denderland

Ruimtelijke Regionale Energievisie en Strategie Waasland

Energielandschap 2050 Waasland

Inhoud project

De energie- en klimaattransitie is voor veel mensen een zaak van doelstellingen in percentages CO₂-reducties en megawatts. Deze doelstellingen betekenen in de praktijk een enorme opdracht om nieuwe installaties voor de productie, opslag en het transport van installaties voor hernieuwbare elektriciteit, warmte en brandstoffen te bouwen. Al die nieuwe installaties moeten ergens een plaats krijgen. In onze fysieke omgeving én in onze hoofden. Als we willen dat ons toekomstige energiesysteem, niet alleen groen, maar ook efficiënt en betaalbaar is, zullen we die locaties slim moeten kiezen. En dat is net wat we met de opmaak van een Regionale Energievisie 2050 doen.

Samen met lokale besturen, mensen die de regio goed kennen en technische experts gaan we aan de slag. We maken ruimtelijke keuzes: “Waar moeten nieuwe hernieuwbare energie installaties best komen? Waar kunnen we de energievraag efficiënter organiseren? Waar kunnen we de hernieuwbare energiestromen slim verknopen en integreren?”. Allemaal met als uiteindelijke doel om ervoor te zorgen dat onze energie:

- opgewekt wordt nabij de plekken waar we ze het meest nodig hebben zoals onze steden, industriegebieden ...
- opgeslagen en omgevormd wordt in compacte energieknooppunten, waar de energie flexibel en economisch efficiënt inzetbaar is.
- en ten slotte zo rationeel mogelijk wordt gebruikt in compacte stadswijken, zelfvoorzienende dorpen en CO₂-neutrale industrieën. Ook daarin kunnen we slim ruimtelijk sturen.

Voor de regio het Waasland – inclusief Hamme en Zele en Zwijndrecht in de Provincie Antwerpen, is de Provincie Oost-Vlaanderen met de stakeholders volop aan de slag om zo een Ruimtelijke Regionale Energievisie en Strategie ‘Energielandschap 2050 Waasland’ op te maken. Het zal niet bij een visie blijven: er wordt parallel werk gemaakt van een actieprogramma mét engagementen van sleutelactoren om er uitvoering aan te geven.

Partners

- Gemeenten Beveren, Sint-Gillis-Waas, Stekene, Sint-Niklaas, Kruibeke, Temse, Waasmunster, Lokeren, Moerbeke, Hamme en Zele. Ook de gemeente Zwijndrecht uit Provincie Antwerpen is partner in het proces.
- Intercommunale Interwaas
- Lokale gebiedskenners uit de regio
- Projectontwikkelaars hernieuwbare en duurzame energie
- Captains Of Industry – vertegenwoordigers van bedrijven, industrieën en bedrijventerreinverenigingen in het Waasland
- Overheidsadministraties van Vlaanderen en provincie, netbeheerders, Luchtruimbeheerders, ...

Studiebureau

- SWECO voor opmaak en ontwerp
- Endeavour voor procesbegeleiding en -ondersteuning

Budget

De bureaus SWECO (ontwerpend onderzoek en analyses) en Endeavour (procesbegeleiding) zijn aangesteld voor het Energielandschap 2050 Waasland en Oost-Vlaams Kerngebied

- SWECO: € 256 947,13 (incl. btw)
- Endeavour: € 69 581,05 (incl. btw)

Speerpunten

- › Scenario’s puzzelen met de bouwstenen
- › Scenario’s toetsen aan afwegingskader
- › Keuze maken
- › Actieprogramma opmaken en engagementen bekomen

Timing

De visie zal klaar zijn in het najaar van 2022. Daarna start de realisatie ervan. Die actie loopt gedurende de volledige legislatuur.

Energielandschap 2050: een Regionale Energievisie voor het Oost-Vlaams Kerngebied

Inhoud project

De Provincie Oost-Vlaanderen zal de komende jaren een Regionale Energievisie 2050 opmaken voor de regio 'Oost-Vlaams Kerngebied'. Dat zijn de 23 gemeenten rond Gent: van het Meetjesland tot Moerbeke aan de Nederlandse grens, tot Kruisem aan de voet van de Vlaamse Ardennen.

In zo een Regionale Energievisie 2050 maken we ruimtelijke keuzes voor het energiesysteem van 2050. Dat dit systeem zo veel mogelijk op hernieuwbare bronnen zal moeten draaien, staat ondertussen vast. Om die energietransitie te laten slagen moeten we vandaag al belangrijke keuzes maken. Een paar voorbeelden: Waar komen de windlandschappen in de regio? Hoe zorgen we ervoor dat niet alleen de groene stroom, maar ook de meerwaarden hiervan zo veel mogelijk in de regio blijven? Zijn er plekken waar er een zonnepark of een zonneweg zou kunnen komen? Hoe verzoenen we dit met de andere behoeften van mens, natuur en milieu? Welke bedrijventerreinen moeten in 2050 een belangrijke rol als energiehub ('EHUBt') opnemen in ons energiesysteem: bijvoorbeeld voor de opslag van elektriciteit, productie of verbruik van waterstof en voor het leveren van warmte aan wijken?

Het succes van de energietransitie zal bepaald worden door de inspanningen van ons allemaal. Daarom zullen we de Ruimtelijke Energievisie mét burgers, ondernemers en kenners van de regio opmaken.

Partners

- De 23 gemeenten uit het Oost-Vlaams Kerngebied
- 'Streekholders' en gebiedskenners uit de regio
- Overheidsadministraties van Vlaanderen en provincie, netbeheerders, captains of industry, ...

Studiebureau

- SWECO voor opmaak en ontwerp
- Endeavour voor procesbegeleiding en -ondersteuning

Budget

De bureaus SWECO en Endeavour zijn aangesteld voor het Energielandschap 2050 Waasland en Oost-Vlaams Kerngebied

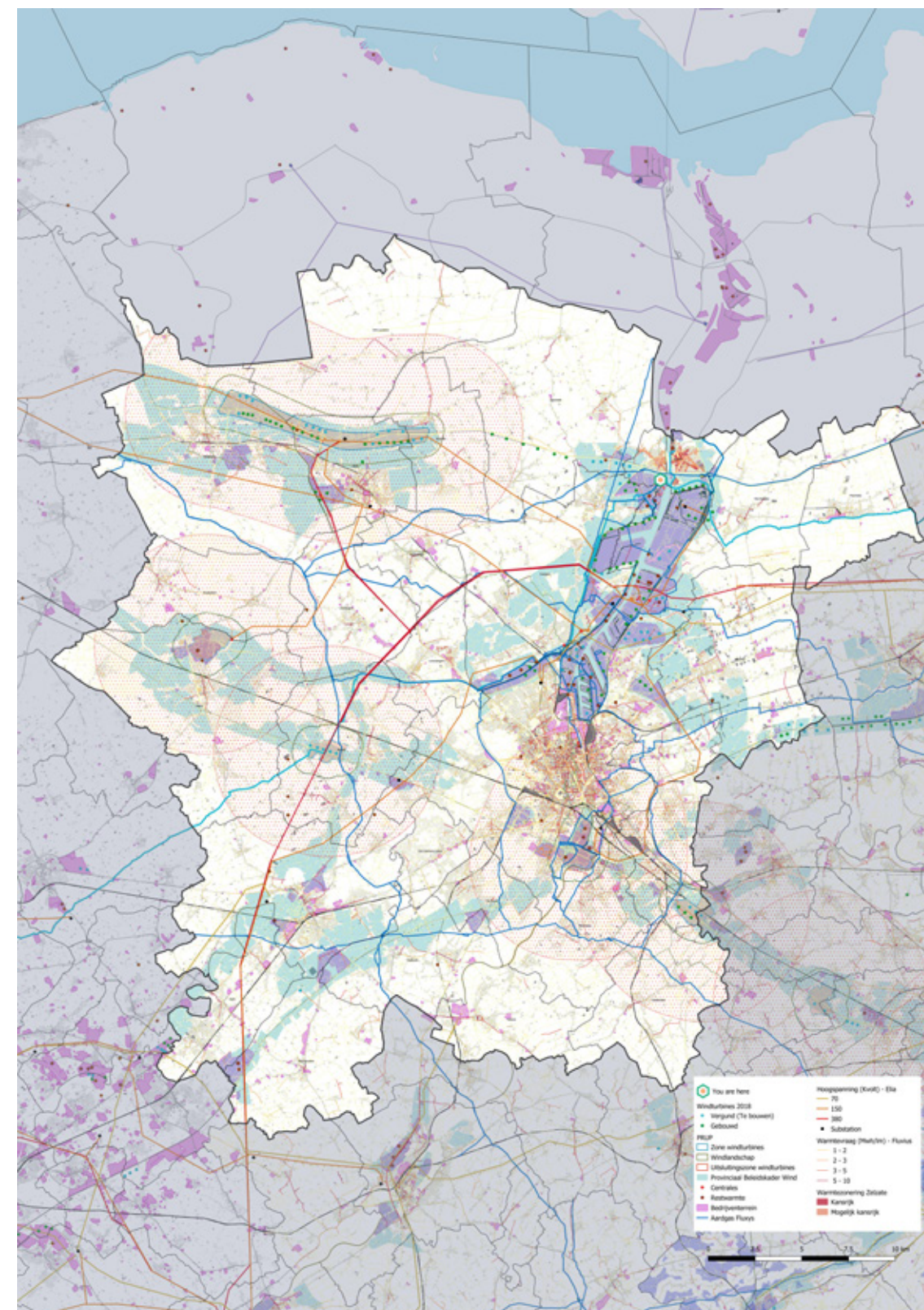
- SWECO: € 256 947 (incl. btw)
- Endeavour: € 69 581 (incl. btw)

Speerpunten

- > Start van de analyses op basis van eerder studiewerk in andere regio's (Denderland, Waasland).
- > Bepalen van de projectstructuur, belangrijk is hoe de gemeenten hun rol zullen spelen – bijvoorbeeld via een stuurgroep.
- > Verfijnen van het proces op maat van de regio.

Timing

Deze actie wordt opgestart in 2022 en loopt tot 2024. Daarna start de realisatie. Die actie loopt gedurende de rest van de legislatuur.

Voorlopige inventaris energie-infrastructuur in het Oost-Vlaams Kerngebied

Interreg project COBEN: hernieuwbare energie met een lokale meerwaarde

Inhoud project

De Provincie Oost-Vlaanderen is sinds september 2016 partner in het Interreg North-Sea Region project COBEN: Delivering Community Benefits of Civic Energy. Met deze Europese samenwerking ontwikkelen we lokale hernieuwbare energieprojecten met een meerwaarde naar de omliggende gemeenschap (= Civic Energy). De Provincie Oost-Vlaanderen zette met de start van dit project actief in op de realisatie van een warmtenet in Eeklo. Hier kunnen burgers mee eigenaar worden van de infrastructuur. Een deel van de winst zal gebruikt worden voor het realiseren van nieuwe investeringen in energiebesparing en hernieuwbare energie. Het samenwerkingsverband van een private onderneming en burgercoöperatie is uniek en kan als voorbeeld dienen in Oost-Vlaanderen en de volledige Noordzeeregio.

Wegens succes werd het COBEN project verlengd van 1 april 2020 tot 30 september 2022. Met de Europese subsidie verhoogt de Provincie Oost-Vlaanderen de middelen om hernieuwbare energieprojecten met een input van en output naar de lokale gemeenschap te realiseren.

Partners

Fase 2 - 8 partners uit 6 landen:

- Universiteit Oldenburg, COAST (Duitsland)
- Hogeschool Osnabrück (Duitsland)
- Provincie Oost-Vlaanderen (België)
- Veolia nv-sa (België)
- Gemeente Emmen (Nederland)
- Gemeente Ringkøbing – Skern (Denemarken)
- Provincie Østfold (Noorwegen)
- Gemeente Uppsala (Zweden)

Budget

Totaal budget COBEN: € 7 469 032 (fase 1 en fase 2)

Subsidie Interreg North Sea Region: € 3 507 995 (fase 1 en fase 2)

Deel Provincie Oost-Vlaanderen: € 146 428 (fase 2)

Speerpunten

We ondersteunen lokale pilotprojecten om hernieuwbare energieprojecten met een lokale meerwaarde te realiseren: windlandschap Eeklo – Maldegem – Kaprijke – Sint-Laureins, Zelzate, Ninove en Geraardsbergen.

Timing

Het project startte september 2016 en loopt af eind september 2022.

RHEDCOOP: Renovatie en Hernieuwbare EnergieDiensten via COÖPeraties

Inhoud project

Om de klimaatdoelstellingen te behalen moeten we onze gebouwen snel en grondig renoveren. Maar dat is technisch complex en vraagt een stevige investering. Gebruikers of eigenaars van verouderde gebouwen hebben vaak niet de kennis, tijd of financiële middelen om te renoveren of te investeren in hernieuwbare energie. Dit geldt zowel voor particulieren als voor eigenaars van publieke gebouwen of gemeenschapsvoorzieningen.

Binnen RHEDCOOP ontwikkelen we een innovatief coöperatief ESCo-model, waarbij energieburgercoöperaties aan het roer staan. Een Energy Service Company (ESCO) is een bedrijf dat energie levert als dienst. Dat kan door energetisch te renoveren en/of hernieuwbare energie op of rond het gebouw op te wekken. De ESCo voert het energieproject van start tot einde uit. Zo hoeft de eigenaar of gebouwgebruiker zich geen zorgen te maken over aannemers, offertes of het financiële plaatje.

Wanneer een energieburgercoöperatie de rol van ESCo op zich neemt, spreken we over een coöperatieve ESCo. Zo kunnen burgers mee investeren en eigenaar worden van hun duurzame energievoorziening.

In 9 demonstratieprojecten testen we het coöperatief ESCo-model uit op bepaalde bouwtypes of doelgroepen, zoals mensen met een laag inkomen, noodkopers of sociale woningbouw. In Oost-Vlaanderen zijn er 2 demoprojecten:

- Samen met energiecoöperatie EnerGent en REScoop Vlaanderen, de koepelvereniging voor Vlaamse energiecoöperaties, testen we een energetisch renovatietraject in appartementsgebouwen. De recente wet op energiedelen biedt hier nieuwe mogelijkheden.
- In Eeklo installeerden energiecoöperaties EnerGent en Volterra 253 zonnepanelen op het dak van de sporthal van O.L.V. Ten Doorn in Eeklo. De panelen brengen 85,5 megawatt per jaar op en zijn goed voor een besparing van 35.645 kg CO₂. Om de sporthal en andere schoolgebouwen ook energetisch te renoveren werkt de Provincie Oost-Vlaanderen samen met het VEB (Vlaams EnergieBedrijf) en Factor 4 om een bestek voor een ESCo met burgerparticipatie in de markt te zetten.

Ook benieuwd naar onze ervaringen en leerinzichten?

Je vindt ze in onze gratis online opleiding: de Coop-kit: dé toolkit voor coöperatieve ESCo's en lokale besturen.

Meld je aan op: bit.ly/coop-kit

© EnerGent

Renovatie en
Hernieuwbare
Energie
Diensten via
COÖPeraties

Partners

Provincies Vlaams-Brabant, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen, Minder = Meer, REScoop Vlaanderen, Dubolimborg, Kamp C, Gemeenten Borsele en Tilburg, Stichting Natuur- en Milieufederatie Limburg en Energiecoöperaties Udenhout en Ecopower.

RHEDCOOP is gefinancierd binnen het Interreg V programma Vlaanderen-Nederland, het grensoverschrijdend samenwerkingsprogramma met financiële steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling. Meer info op grensregio.eu.

Budget

Het budget van de Provincie Oost-Vlaanderen binnen dit project is € 377 742.

Speerpunten

RHEDCOOP werkt mee aan de realisatie van Agenda 2030 en de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen. We zetten in op de 5 aspecten van duurzaamheid: people (de mens), planet (de planeet), prosperity (welvaart), peace (vrede) en partnership (partnerschap).

- > **De planeet:** samen met de energieburgercoöperaties gaan we binnen RHEDCOOP voor hernieuwbare en lokaal opgewekte energie en meer energie-efficiëntie.
- > **De mens:** we focussen ons specifiek op moeilijk bereikbare doelgroepen zoals huurders/verhuurders, appartementsbewoners en mensen met een laag inkomen.
- > **Welvaart:** via energiecoöperaties stimuleren we lokale werkgelegenheid en vloeit de investering terug naar de lokale gemeenschap.
- > **Vrede:** de energiecoöperaties binnen RHEDCOOP onderschrijven de ICA (Internationale Coöperatieve Alliantie) principes en garanderen zo transparante, participatieve en democratische besluitvorming.
- > **Partnerschap:** binnen RHEDCOOP werken coöperaties, lokale besturen en kennisinstellingen samen aan een duurzame toekomst voor iedereen.

Timing

1 mei 2018 – 31 december 2021

Begeleiding van gemeenten bij de opmaak van een lokaal warmteplan

Inhoud project

60% van onze energiebehoefte gaat naar warmte. Bij de huishoudens loopt dat op tot 80%. Die warmtebehoefte wordt op vandaag vooral ingevuld met fossiele brandstoffen. Tegen ten laatste 2050 willen we onze warmte duurzaam en hernieuwbaar produceren. Maar hoe? Waar gebruiken we zonnewarmte, waar restwarmte, waar groene elektriciteit, ...? En welke infrastructuur hebben we dan nodig? Kortom, welke raad geef je als gemeente aan je burgers, bedrijven en organisaties om te evolueren naar een duurzame warmtevoorziening? En welke stappen dien je als lokaal bestuur zelf te zetten?

Lokale besturen spelen een belangrijke rol om de gebouwen op hun grondgebied voor te bereiden op de toekomst en te laten overschakelen op duurzame warmte. Door een lokaal warmteplan uit te werken leggen we in elke straat, elke wijk en elk gebouwtype de contouren vast van de toekomstige warmtevoorziening. Zo brengen we de warmtetransitie in een stroomversnelling.

Partners

De uitwerking van een lokaal warmteplan gebeurt met de administratie van de lokale overheid en zoveel mogelijk met andere lokale spelers zoals bv. sociale huisvestingsmaatschappijen, bedrijventerreinverenigingen en met betrokkenheid van de lokale burger.

Studiebureau

Voor de technische uitwerking en ondersteuning wordt beroep gedaan op een ingenieursbureau.

Budget

Eind 2021 hebben alle Oost-Vlaamse gemeenten het Lokaal Energie- en Klimaatpact ondertekend. Met dit pact engageren de gemeenten zich tot de opmaak van een lokaal warmteplan. De dienst Ruimtelijke Planning van de Provincie Oost-Vlaanderen werkt in het voorjaar 2022 een traject uit om in het najaar 2022 zoveel mogelijk gemeenten op een kostenefficiënte manier te begeleiden.

Speerpunten

In een samenwerking tussen de gemeente, de Provincie en een extern studie bureau maken we een lokaal warmteplan op. Dat bestaat uit volgende stappen:

- › Stap 1: Aanvullen van de gegevens op de Inspiratiekaart Warmtezoneringsplan. Dit gebeurt enerzijds via het oplijsten van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen en anderzijds via een bevraging van bedrijven en instellingen om mogelijke restwarmtebronnen in kaart te brengen.
- › Stap 2: Workshops om lokale stakeholders inzicht te geven in de (toekomstige) opties duurzame warmtevoorzieningen. Op basis van die inzichten bepalen we de doelstellingen op het grondgebied en schrijven we een lange termijnvisie voor de lokale duurzame warmtetransitie.
- › Stap 3: Het uittekenen van de keuzes over toekomstige warmtevoorzieningen op een kaart van het grondgebied. Dit heet een warmtezoneringsplan.
- › Stap 4: Het vastleggen van een warmtebeleidsplan met beleidskeuzes, projecten en maatregelen om het warmtezoneringsplan in de praktijk te brengen. Dit plan komt bij voorkeur tot stand in overleg met diverse stakeholders in de gemeente.

Het lokaal bestuur die in deze begeleiding instapt, engageert zich om minstens aan het einde van het proces het lokaal warmteplan te bekrachtigen. De stad of gemeente kan ook overwegen om tussentijds gemeenteraads- of collegebeslissingen te voorzien, bijvoorbeeld om de lange termijnvisie of het warmtezoneringsplan goed te keuren.

Timing

- › De opmaak van een warmtezoneringsplan kan binnen een tijdsbestek van vier tot zes maanden. Binnen die termijn worden verschillende werksessies gehouden met primaire belanghebbenden.
- › De opmaak van een warmtebeleidsplan (voortbouwend op een warmtezoneringsplan) neemt een aantal bijkomende maanden in beslag, afhankelijk van de betrokkenheid van de lokale stakeholders.

Gebiedsprogramma's

Beleidsdoelstellingen

In het verleden heeft de Provincie Oost-Vlaanderen veel aandacht besteed aan generiek beleid voor het volledige grondgebied. De beleidskaders die hier uit voortkomen zijn vaak thematisch en geven samen een totaalbeeld: wonen, economie, landbouw, natuur... Die aanpak behoudt zijn plaats in de ruimtelijke beleidsvoering tot 2050, maar wordt aangevuld via een sterkere regionale gebiedsgerichte benadering.

In heel wat projecten beschreven in deze brochure vinden we die focus omwille van hun realisatiegericht karakter reeds terug. Ze zijn gebiedsgericht in de zin dat ze voor specifieke plekken of zones in Oost-Vlaanderen, al dan niet via partnerschappen, inzetten op een geïntegreerde oplossing voor een of meerdere ruimtelijke vraagstukken. Echter, voor een aantal grotere samenhangende gebieden in Oost-Vlaanderen waar zich complexe 'families van opgaven' manifesteren, gaat de Provincie nog een stap verder. Ze zet er via gebiedsprogramma's in op geïntegreerde gebiedsontwikkeling.

Het resultaat geeft geen totaalbeeld voor de ganse provincie zoals dat gebeurt in de generieke aanpak. De essentie van de gebiedsgerichte benadering is dat lokale en regionale opportuniteiten maximaal benut worden op de plaats waar ze zich voordoen, en waar de Provincie voor de nodige impulsen kan zorgen.

In de praktijk

De gebieden waar de Provincie momenteel geïntegreerde gebiedsontwikkeling inzet om complexe 'families van opgaven' aan te pakken – de Dendervallei en het Waasland – vertonen doorgaans een hoge vorm van bestuurlijke of sectorale versnippering, die bovenlokale samenwerking vergt. Een gebiedsgerichte programmatorische aanpak biedt er de kans om over administratieve en institutionele grenzen heen de krachten te bundelen en slagkrachtige coalities te vormen, zowel voor visievorming als uitvoering.

Hiervoor werken we telkens op verschillende schaalniveaus. Via een intense en horizontale samenwerking tussen bovenlokale en lokale partners (Vlaamse, provinciale en lokale overheden, middenveld, private partners, burgers, ...) bepalen we welke opgaven (probleemstelling, doelstellingen, traject) een aanpak behoeven en werken we in nauw overleg (co-creatie) een gezamenlijke visie, plan en actieprogramma uit. Tegelijk ondersteunen en begeleiden we lokale coalities (gemeenten, intercommunale, regionaal landschap, middenveld,...) van meet af aan bij de realisatie van quick wins, demonstratie- of hefboomprojecten die een significante bijdrage leveren aan de realisatie van de visie (in opmaak).

Budget

Het budget voor dit werkveld is voor de komende jaren van deze legislatuur begroot op:

- 2022: € 55 500
- 2023: € 55 500
- 2024: € 55 500
- 2025: € 35 500

Team

Binnen #planningkwadraat werkt het team gebieds- en programmawerking aan de uitvoering van dit werkveld. In totaal werkt er 0,60 VTE (cijfers van december 2021) personeel mee aan de realisatie van de doelstellingen.

Territoriaal Ontwikkelingsprogramma (T.OP) Dender

Inhoud project

De Dendervallei kent belangrijke uitdagingen op vlak van demografie, mobiliteit, economie, open ruimte en klimaat. De Provincie Oost-Vlaanderen weet al langer dat die uitdagingen door hun aard, complexiteit en omvang een geïntegreerde aanpak en gebiedsgerichte samenwerking tussen Vlaamse, provinciale en lokale actoren vergen. Daarom werkt ze sinds 2015 op gebiedsgerichte en geïntegreerde wijze aan de ontwikkeling van de Dendervallei.

Historiek

Met het strategisch project Denderland (2015-2018) werd hierin een eerste stap gezet. Dat project maakte het immers mogelijk om zowel een dynamisch netwerk van partners op te bouwen die gezamenlijk ruimtelijke uitdagingen in de Dendervallei willen aanpakken, als rond drie specifieke uitdagingen visies en actieprogramma's op te maken: (1) de toeristisch-recreatieve ontwikkeling van de Dendervallei, (2) de omschakeling naar hernieuwbare energie en (3) de ontwikkeling van een veerkrachtige ruimte.

In 2018 en 2019 werd voor elk van die visies en actieprogramma's uitvoering voorzien via samenwerkingsverbanden of nieuwe projecten waarin de Provincie Oost-Vlaanderen een actieve rol blijft opnemen. Zo werden in kader van Beleefbare Dendervallei en Energielandschap Denderland reeds enkele quick-wins uitgevoerd en andere acties opgestart. In kader van de BRV Proeftuin Dendervallei werd dan weer verder onderzoek gevoerd naar de beleidsmatige verankering van de visies.

T.OP Dender

In 2020 ging de Provincie in samenwerking met de Vlaamse overheid na hoe de gebiedsgerichte werking in de Dendervallei via een structurele samenwerking vorm kon krijgen. Eind 2020 beslisten ze hiertoe het Territoriaal Ontwikkelingsprogramma (T.OP) Dender op te starten. Sindsdien werkt de Provincie via T.OP Dender met nog meer slagkracht verder om aan de Dendergemeenten en zijn inwoners voor bijkomende ruimtelijke uitdagingen gebiedsspecifieke oplossingen aan te reiken. Over de sector- en bestuursgrenzen heen faciliteren we simultaan visievorming en de realisatie van projecten die bijdragen aan de bouwshift, de creatie van een productief landschap en veerkrachtig groenblauw netwerk. Zo verbeteren we de omgevingskwaliteit in de Dendervallei, temperen we de effecten van klimaatverandering en stimuleren we economische groei.

Hoe gaan we concreet te werk? Voor iedere uitdaging zetten we een werf op, een samenwerking waarin een bovenlokaal partnerschap samen met lokale actoren een gezamenlijke visie, aanpak en actieprogramma uitwerkt. Tegelijk versterken we de realisatiekracht van de Dendergemeenten, verenigingen, burgers en bedrijven door binnen iedere werf de realisatie van hefboomprojecten te ondersteunen: lokale projecten met een bovenlokale relevantie die aan de gezamenlijk visie en het actieprogramma voor de hele Dendervallei mee uitvoering geven.

Momenteel omvat T.OP Dender 2 Werven: Werf 1 Ruimte voor Water Dendervallei (zie pag. 32) en Werf 2 Groenblauwe Denderflanken (zie pag. 24). In 2022 verkent de programmaregie samen met de stuurgroep van T.OP Dender rond welke uitdagingen er het komende jaar bijkomende werven en hefboomprojecten worden opgestart. Daarnaast blijft de Provincie werken aan de realisatie van een Beleefbare Dendervallei en Energielandschap Denderland (zie pag. 92).

Partners

- Vlaamse overheid (Departement Omgeving, De Vlaamse Waterweg nv, Agentschap Natuur en Bos, De Vlaamse Landmaatschappij, Bekkenssecretariaat (VMM))
- Provincie Oost-Vlaanderen & Vlaams-Brabant
- Aalst, Affligem, Denderleeuw, Dendermonde, Geraardsbergen, Haaltert, Lebbeke, Liedekerke, Lierde, Ninove, Roosdaal, Ath, Lessines
- Toeristische regio's
- Regionale Landschappen

Studiebureau

- IMDC
- MAAT Ontwerpers
- Atelier Horizon
- Billie Bonkers (Werf 1: Ruimte voor Water Dendervallei)

Budget

€ 35 000

Speerpunten

- › **Bottom-up werken**
T.OP Dender vertrekt vanuit wat leeft in de Dendervallei. Een intense en horizontale samenwerking tussen bovenlokale en lokale partners staat voorop. Het programma investeert in de gezamenlijke opmaak van de agenda en doelstellingen met de Dendergemeenten en regionale middenveldorganisaties, te meer deze een belangrijke rol spelen bij het opstarten en uitwerken van lokale hefboomprojecten.
- › **Synergieën opzoeken en creëren**
Het gebiedsprogramma zoekt expliciet naar synergieën met bestaande overlegplatformen en samenwerkingsverbanden, projecten en processen in de regio om doelstellingen en acties te faciliteren en realiseren. Waar opportuun wordt ook gezocht naar een samenwerking tussen de besturen en organisaties uit Vlaanderen en Wallonië.

Timing

De programmawerking in samenwerking met de Vlaamse overheid startte eind 2020. Iedere Werf heeft specifieke mijlpalen (zie pg. 24, 32 en 92). De stuurgroep van T.OP Dender monitort de resultaten en voortgang van iedere Werf via een actieprogramma dat jaarlijks wordt geëvalueerd.

Waasland in Balans

Inhoud project

Het Waasland heeft door zijn specifieke ligging en ruimtelijke kenmerken, een enorm potentieel op vlak van mobiliteit en open ruimte, wonen, bedrijvigheid, klimaat en duurzaamheid. Het is een grote uitdaging om elk van die functies de nodige ruimte te geven en dit op een evenwichtige en gedragen manier.

Met 'Waasland in Balans' bouwen Interwaas en de Provincie Oost-Vlaanderen samen aan een gebiedsgericht forum dat gemeentegrensoverschrijdende en regiogebonden uitdagingen concreet kan aanpakken. Zo kunnen de expertise en middelen van de verschillende actoren die actief zijn in de regio gebundeld ingezet worden.

Dit gebiedsgericht programma werd in 2021 opgestart en is nu in volle ontwikkeling. Enerzijds zal op een geïntegreerde manier gewerkt worden aan een overkoepelende bovenlokale visie voor het gebied. Die visie is gerelateerd aan de drie werven die vooropgesteld zijn op basis van de bestaande uitdagingen: werf 1) mobiliteit en ruimte, werf 2) economie en tewerkstelling en werf 3) energie, klimaat en duurzaamheid. Binnen elke werf worden bovendien verschillende hefboomprojecten uitgewerkt. Dit zijn concrete, realisatiegerichte acties die een katalysator vormen voor verdere ontwikkeling in de regio. Voor de uitwerking wordt samengewerkt met lokale en bovenlokale partners, zoals bijvoorbeeld de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij (POM) en de Bosgroep Oost-Vlaanderen Noord.

Partners

- Interwaas
- Provincie Oost-Vlaanderen

Budget

€ 60 000 (coördinatie)

Timing

Het projectplatform 'Waasland in Balans' is gestart in 2021 en zal lopen tot eind 2024. In de loop van 2021 zijn de meeste hefboomprojecten gestart, de overige hefboomprojecten zullen starten in de loop van 2022. Jaarlijks wordt een stand van zaken opgemaakt voor alle hefboomprojecten.

planning kwadraat

Provinciebestuur Oost-Vlaanderen
Dienst Ruimtelijke planning
Woodrow Wilsonplein 2
9000 Gent
09 267 75 61
ruimtelijke.planning@oost-vlaanderen.be
www.oost-vlaanderen.be/planningkwadraat

